

Riksdagens protokoll

2008/09:65

Torsdagen den 29 januari

Kl. 12.00 – 13.22
14.00 – 15.03

Protokoll
2008/09:65

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 23 januari.

2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Tredje vice talmannen meddelade att *fredagen den 30 januari* skulle interpellationssvar kl. 9.00 utgå. Bordläggningssplenium kl. 9.30 skulle tillkomma.

Meddelandet hade delats ut till riksdagens ledamöter.

3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2008/09:255

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:255 Utbildning för varslade och arbetslösa
av Monica Green (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 13 februari 2009.

Skälet till dröjsmålet är att handläggningen av ärendet tar längre tid.

Stockholm den 21 januari 2009

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Marianne Berg har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att RFSL:s brottsofferjour ska få en långsiktig finansiering, vilka åtgärder jag avser att vidta för att RFSL:s brottsofferjour ska kunna söka medel även för sitt arbete med män som utsatts för samkönat partnervåld samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att RFSL:s brottsofferjour ska kunna söka medel för sitt arbete med personer som utsatts för hatbrott.

Regeringen har i handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer särskilt pekat på problematiken kring samkönat partnervåld. Handlingsplanen lämnades till riksdagen i november 2007, och där pekade vi bland annat på att det finns stora behov av kunskaps- och verksamhetsutveckling inom detta område. Genom insatserna i handlingsplanen vill regeringen skapa förutsättningar för en långsiktig ambitionshöjning inom området och möta behoven av skydd och stöd för personer som utsatts för våld i samkönade relationer.

Regeringen har bland annat ökat stödet till ideella organisationer som bedriver kvinno- och brottsofferjourer. För 2009 har 10 miljoner tillförts. Vi satsar också resurser på informations- och kunskapsspridning om frågor som rör våld i samkönade relationer.

RFSL har under de senaste åren fått öronmärkta statsbidrag i syfte att förstärka och utveckla förbundets brottsofferverksamhet med jour för homosexuella, bisexuella och transpersoner. I 2009 års budget har regeringen avsatt 2,5 miljoner kronor i syfte att förstärka och utveckla brottsofferverksamhet för homo- och bisexuella samt transpersoner som utsatts för våld i nära relationer. Dessa riktade medel ingår i en flerårig satsning. Skillnaden från tidigare år kan alltså sägas bestå i att regeringen i stället för att öronmärka medel till just RFSL har avsatt medel för ett visst ändamål utan att peka ut en särskild aktör. Eftersom vår ambition är att möta behoven av en större beredskap och kompetensutveckling inom detta område är det naturligt för regeringen att inte stänga ute andra aktörer som också arbetar med detta.

När det gäller frågan om medel i syfte att stödja HBT-personer som utsatts för hatbrott har jag redan i ett tidigare frågesvar hänvisat till en kommande översyn av statsbidraget till organisationer på det sociala området. Denna översyn aviserades av regeringen i propositionen *En förnyad folkhälsopolitik* (2007/08:110). Regeringen avser att fatta beslut om att Statskontoret får i uppdrag att genomföra översynen. Och jag kan meddela att regeringen i dag på sammanträdet har fattat detta beslut. Statskontoret ska bland annat beakta och lämna förslag på hur behovet av statsbidrag till verksamhet inom det sociala området som i dag regleras i annan förordning eller inte omfattas av befintlig reglering kan tillgodoses. Uppdraget ska redovisas senast den 1 augusti i år.

En annan möjlighet för RFSL:s brottsofferjour och andra brottsofferstödjande organisationer är att söka projektmedel från Brottsofferfonden som administreras av Brottsoffermyndigheten. Medel från Brottsoffer-

fonden kan erhållas i första hand för forskning, utbildnings-, informations- och utvecklingsprojekt, men även för verksamhetsstöd i vissa fall.

Prot. 2008/09:65
29 januari

Anf. 2 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Men på de frågeställningar som jag har i interpellationen har jag som vanligt inte fått några direkta konkreta svar, för i svaret upprepar statsrådet ungefär hälften av det faktaunderlag som jag har i min interpellation.

Finansieringen har varit en ständigt återkommande fråga för RFSL:s brottsofferjour. Men de senaste åren har finansieringen faktiskt varit löst genom att regeringen i sitt regleringsbrev till Socialstyrelsen avsatte särskilda pengar till denna typ av jourverksamhet. Men i årets regleringsbrev finns inte längre några öronmärkta pengar med som ska gå till just brottsofferjouren för HBT-personer.

Det är helt galet att först få pengar och kunna bedriva en sådan viktig verksamhet i lugn och ro och i nästa sekund inte kunna veta om verksamheten ska kunna fortsätta eller inte. Detta är klart och tydligt, enligt mig, ett rent politiskt spel. Och statsrådets eget parti kd får jag väl säga inte är känt för att vara det mest HBT-vänliga partiet, kanske snarare tvärtom.

Min fråga är vad syftet är med att inte längre öronmärka pengar till RFSL:s brottsofferjour. RFSL:s brottsofferjour gör ett mycket bra arbete. Personerna som arbetar där har en otroligt stor erfarenhet inom området. Ska denna verksamhet fortsättningsvis leva under ett ständigt hot om att inte kunna finnas eller få finansiering?

Åter till mina frågor: Vad avser statsrådet att vidta för åtgärder för att RFSL:s brottsofferjour ska få en långsiktig finansiering? Vad tänker statsrådet vidta för åtgärder för att RFSL:s brottsofferjour ska kunna söka medel också för sitt arbete med män som utsatts för samkönat partner-våld?

Det är ett enormt problem att RFSL inte kan söka pengar ur statsbidraget som riktar sig till organisationer som jobbar med våld mot män. Så, statsrådet, vad händer med de män som blir utsatta för våld i samkönade relationer?

Statsrådet tog upp bland annat att man kan söka pengar från Brottsförmyndigheten. Men jag tycker att det är en lite knepig lösning på problemet, för precis som statsrådet skriver i sitt svar delas det många gånger ut pengar till kortsiktiga projekt. Här är det inte så stora summor det gäller.

Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag tycker att det verkar som att Marianne Berg verkligen vill misstolka regeringens ambitioner i de här frågorna. Det är ju väldigt tydligt att regeringen dels har ökat stödet totalt sett, dels att vi är angelägna om just denna verksamhet som riktar sig till de här målgrupperna genom att vi avsätter särskilda medel för denna verksamhet.

Det är ett förhållningssätt som vi tillämpar också på andra områden, att egentligen inte skriva om en aktör utan skriva vilken verksamhet vi vill ha. Det är anledningen till den här förändringen. Det är precis samma förhållningssätt som vi har när det gäller exempelvis kvinnojourer. Vi

Svar på
interpellationer

skriver inte om organisationerna i sig, utan vi skriver att den här verksamheten är viktig, att den måste finnas och att den måste kunna få utvecklas. Då öronmärker vi pengar till verksamheten.

Vi välkomnar de verksamheter som finns. På detta område finns det inte många aktörer i dag som har en fungerande verksamhet. RFSL:s jour är en i ett litet fåtal och vad jag vet den enda i Stockholm. Utöver det finns det en HBT-jour för lesbiska och bisexuella kvinnor i Norrköping. Vad jag känner till är det de enda två jourer som finns i dag. Konkurrensen är alltså inte stor och medel finns avsatta.

Marianne Berg målar upp en orosbild som det inte riktigt finns legitima skäl för.

Anf. 4 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! Jag målar inte upp en orosbild utan tvärtom en verklighetsbild. Jag har tidigare haft interpellationsdebatter med statsrådet gällande kvinnojourernas verksamhet. Där har man inte heller någon långsiktig finansiering.

RFSL:s brottsofferjour har en verksamhet som har fungerat i många år. Man har en kompetens som heter duga. Varför kan regeringen då inte fortsätta ge denna organisation öronmärkta pengar? Det står inte i motsats till något annat.

Ministern säger att jag misstolkar, men jag beskriver tvärtom verkligheten.

Jag ställde en tredje fråga i min interpellation till ministern: Vad avser statsrådet att vidta för åtgärder för att RFSL:s brottsofferjour ska kunna söka medel för sitt arbete med personer utsatta för hatbrott?

Är jag på rätt väg när jag tolkar statsrådets svar som att RFSL inte kommer att få några pengar innan översynen av statsbidraget till organisationer på det sociala området är klar? Vad jag förstod sade statsrådet att det var en regeringsöverläggning i dag och att det var klart. Jag undrar hur svaret blev i så fall.

Om så inte är fallet, vad händer då med RFSL:s verksamhet för homofobiska hatbrott? Ska denna verksamhet försvinna? RFSL har en ovärderlig kompetens när det gäller att bemöta personer som utsatts för brott, oavsett om det handlar om partnervåld eller hatbrott.

Hatbrott är inte bara hugg och slag, statsrådet. I vardagen drabbas vi HBT-personer ofta av trakasserier, hot och diskriminering. Det är allt från att vara utsatt på arbetsplatsen till regelrätt mord. Andra hatbrott som HBT-personer utsatts för kan vara mordbrand, våldtäkt och kränkningar i olika sammanhang. Det är många HBT-personers vardag.

De homofobiska våldsbrotten ökade under 2007. Enligt Brås statistik var de 723 stycken. Det är inte så få. Det var en ökning från 2006 med ca 6 procent.

Vad kommer att ske framöver, ministern? Jag har fått vissa svar, men det är tydligt att jag inte är nöjd med dem. Statsrådet måste kunna agera för att RFSL:s brottsofferjour ska kunna få en långsiktig finansiering, kunna söka medel till sitt arbete med män som har utsatts för våld i samkönade relationer – det kan de inte i dag; den gruppen ingår inte – och kunna söka medel för sitt arbete med dem som blivit utsatta för hatbrott. Det är ett enormt viktigt arbete man utför. Därför ska man också ha en trygg finansiering.

Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag instämmer i att det är viktigt att den kompetens som har byggts upp tas till vara. Det är precis därför vi har medel avsatta. Jag får ännu en gång upprepa att vi ser att denna verksamhet är viktig och måste finnas. Därför avsätter vi öronmärkta medel. Vi avsätter det till verksamhetsområdet, precis som vi gör på alla andra områden. Med den kompetens som RFSL:s jour har kan man nog vara ganska trygg i att få de medel man ansöker om. Den kompetensen värnar vi; den behövs.

Låt mig säga något om hatbrott. Jag ser också med oro på den ökning som vi kan identifiera, även om jag tycker att kunskapen ännu är alltför bristfällig. Ökningen är dock tydlig. Jag känner mig djupt oroad över det.

Vi ska göra allt för att bekämpa hatbrott. Här handlar det också om polisens resurser, förhållningssätt och möjlighet att kunna prioritera denna typ av brott. Hatbrott är inte acceptabelt. De måste ha hög prioritet och ska bekämpas med alla medel.

Ett sätt att öka vår kunskap är att hitta en bra metodutveckling för verktyg som kan användas av jourer. Kunskapsnivån för att bemöta detta är naturligtvis olika på olika brottsofferjourer. Ett led i detta är att brottsofferjourerna nu börjar föra statistik specifikt över denna typ av brott, vilket är mycket bra. Då kan vi säkra upp det och följa utvecklingen över tid via brottsofferjourerna. Att frågan ställs och att problemet uppmärksammas har ett värde i sig. Det är icke acceptabelt med hatbrott riktat mot någon grupp i samhället.

Uppdraget till Statskontoret handlar om att vi har bett om att få ett förslag på hur likvärdiga villkor för att erhålla statsbidrag kan upprättas för organisationer som verkar inom det sociala området. Man ska titta på hur vi kan skapa ett system där det finns samma förutsättningar och villkor oavsett om en organisation har en specifik smal uppgift eller ett tvärsektorielt förhållnings- eller arbetssätt. Det är en av de frågeställningar som är viktiga och som har bäring på denna diskussion.

Anf. 6 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! Jag har inte sagt något annat än att de åtgärder som regeringen har tagit fram för olika typer av verksamheter är lovvärda. Här fallerar det dock. Man kan inte från ett år till ett annat ta bort de öronmärkta pengar som har gått direkt till RFSL:s brottsofferjour.

När vi ser hur samhället har utvecklats vad gäller våld och hatbrott förstår jag inte varför det ska vara så osäkert för RFSL att få arbeta vidare i lugn och ro med sitt enormt viktiga arbete. Man har klart och tydligt den största kompetensen i landet vad gäller dessa brott. Man har ett utmärkt samarbete med både polis och socialtjänst. Därför anser jag att man bör öronmärka pengar så att denna verksamhet kan fortsätta utvecklas, vara ett föredöme för andra och också vara en läroplats för många andra verksamheter som vill starta.

Återigen, varför rycka undan öronmärkta pengar? Varför försvåra för HBT-personer som blir utsatta? Regeringen visar med sitt handlande att denna grupp inte är viktig. Det ger signaler att så är fallet. Det är en svår utpekning att regeringen går i bräsch genom att inte fortsatt öronmärka pengar och klart och tydligt visa att denna grupp är prioriterad. Det är den inte nu när man ska söka pengar i konkurrens med alla andra. Det är en farlig signal som regeringen sänder ut i vårt samhälle.

Som jag tidigare sagt är den vändning i förhållandet till RFSL som har skett under denna regering kanske inte så konstig med tanke på att Kristdemokraternas inställning till HBT-frågor och HBT-personer vid flera tillfällen visat sig vara tveksam.

Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Marianne Berg insinuerar saker som hon inte borde göra på ett sätt som inte borde ske. Kristdemokraterna och regeringen står upp för alla människovärdesfrågor. Det är anledningen till att vi totalt sett har ökat stödet till de verksamheter som motverkar kränkt människovärde. Det handlar om det ökade stödet som finns i handlingsplanen och det ökade stödet till kvinnojourer och brottsofferjourer. Det handlar också om att vi ger ett riktat stöd till verksamheter som vänder sig till HBT-personer.

Men vi måste ha samma förhållningssätt till all bidragsgivning vi gör. Vi talar om vilken verksamhet vi vill ha för pengarna, inte vilken organisation vi vill ska utföra den.

Jag tror inte alls att man behöver vara orolig på RFSL. Konkurrensen är inte stor på detta område, vilket jag redan har påpekat.

Låt mig återigen nämna den satsning som vi har gjort, och som Marianne Berg också säger är lovvärd. Vi har satt mer pengar på det här området totalt än vad den tidigare regeringen som Marianne Berg stöddade gjorde.

Jag tycker att vi har all anledning att uttrycka det i debatten och klart och tydligt se att det inte handlar om några indragningar. Det handlar inte om det som Marianne Berg har uttryckt, att vi skulle ha gjort något som har förminskat. Vi har tvärtom gjort tydligt att detta är ett viktigt verksamhetsområde. Här finns pengar att söka. RFSL är fortsatt självklart välkomna med sin ansökan.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2008/09:258 om regeringens arbete mot dopning utanför idrotten

Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Lars Lilja har frågat mig vilka åtgärder mot dopning som jag tagit initiativ till sedan ANT-sekretariatet och den interdepartementala arbetsgruppen Samant tillsattes.

En av de viktigaste åtgärderna för att möta dopningsproblematiken utanför idrotten är att samordna resurserna och insatserna med det övriga alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet, inte minst på lokal nivå. Erfarenheter och beprövade metoder på ett område kan vara till stor nytta i utvecklandet av insatser inom ett annat. Dopningsproblematiken är i vissa avseenden speciell, men uppvisar samtidigt många likheter med andra typer av missbruk. Därför är samordningen av det förebyggande arbetet på alkohol- och narkotikaområdet med antidopningsarbetet centralt.

Under 2008 har regeringen tagit initiativ till etablerandet av en långsiktigt hållbar struktur för det förebyggande arbetet på nationell, regional och lokal nivå. Ett ANT-sekretariat har inrättats inom Regeringskansliet med uppgift att samordna regeringens arbete, exempelvis när det gäller det gemensamma ansvaret för dopningsfrågan som vilar på Justitie-, Social- och Kulturdepartementen. Ett särskilt råd för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågorna har inrättats där berörda myndighetschefer och företrädare på ledningsnivå för ett antal organisationer, däribland Riksidrottsförbundet, samt ett antal enskilda forskare ingår. Dopningsfrågorna har diskuterats och kommer att aktualiseras ytterligare inom ramen för rådets arbete. Regeringen avsätter 24 miljoner kronor årligen för finansiering av länsamordnare i alla landets län, vilka har i uppdrag att stödja bland annat det dopningsförebyggande arbetet på regional och lokal nivå. Därutöver avsätter regeringen årligen ca 75 miljoner kronor för lokalt förebyggande arbete i kommunerna. Även dessa medel ska omfatta förebyggande insatser på bland annat dopningsområdet.

Statens folkhälsoinstitut, FHI, är nationellt kunskapscentrum för metoder och strategier inom folkhälsoområdet. Folkhälsoinstitutet har fått flera uppdrag från regeringen med syfte att förebygga missbruk av alkohol, narkotika och dopning. FHI ska stödja länsamordnarna, fördela medel till särskilda utvecklingsprojekt inom områdena alkohol, narkotika, dopning och tobak samt genomföra informationsinsatser i syfte att nå målen för livsstilsfrågorna alkohol, narkotika, dopning och tobak. FHI håller för närvarande också på med en kunskapssammanställning om dopningsmissbruket. Denna genomgång av kunskapsläget kommer att presenteras under våren.

Några dagar före jul fick jag Narkotikautredningens slutbetänkande. Utredningen har haft i uppdrag att se över lagstiftningen som rör narkotika, dopningsmedel, hälsofarliga varor samt lösningsmedel. När det gäller lagstiftningen som rör dopningsmedel konstaterar utredaren att den är väl fungerande men att straffskalan för dopningsbrott, inklusive smuggling, bör skärpas så att den kommer mer i nivå med narkotikabrott. Utredaren föreslår också att den expertgrupp som analyserar nya dopningspreparat ska få en mer formell ställning. Dessa förslag bereds nu inom Regeringskansliet.

Utredarens bedömning är vidare att det behövs mer resurser till forskning om dopningsmedel. I den forskningsproposition som regeringen har beslutat om är 15 miljoner kronor per år öronmärkta till forskning på missbruksområdet vilket naturligtvis innefattar dopning.

En central fråga gäller omfattningen av missbruket och missbruksmönster. Av olika riksrepresentativa frågeundersökningar framgår att omkring 1 procent av manliga ungdomar någon gång har provat androgenera steroider som är de vanligaste dopningspreparaten. Denna andel har varit i stort sett oförändrad sedan 1993. Den kartläggning av gymbesökare som Stadsektionen på Beroendecentrum i Stockholm gjorde för ett år sedan visar att ca 5 procent av de manliga besökarna någon gång hade använt anabola steroider men hela 9,4 procent av männen hade någon gång använt narkotika. För båda typerna av preparat innebär detta en överrepresentation jämfört med jämförbara grupper i den övriga befolkningen. Narkotikautredningen bedömer att dopningsmissbruket är omfat-

tande och ett stort problem. Deras bedömning är att det finns minst 10 000 personer med ett mer eller mindre frekvent missbruk.

Av olika studier framgår att de allra flesta som använder dopningsmedel också missbrukar andra droger såsom alkohol och narkotika. Detta innebär att vi i huvudsak måste söka lösningarna på dopningsproblemet inom samma ramar som insatserna mot alkohol- och narkotikamissbruk. En av anledningarna till att vi har tillsatt ett ANT-sekretariat och en interdepartemental arbetsgrupp är också att förbättra förutsättningar för samhällets aktörer att ta ett samlat och samordnat grepp om missbruksproblematiken.

För vård- och behandlingssystemet är det angeläget att de kan erbjuda adekvata insatser mot ett dopningsmissbruk liksom att dopningsfrågan prioriteras inom det ordinarie arbetet inom polis och tull med att bekämpa alla illegala droger.

Anf. 9 LARS LILJA (s):

Fru talman! Som statsrådet säkert har noterat vid det här laget är jag ganska engagerad i de här frågorna. Jag kan nästan lova att jag om ett år återkommer med en fråga som liknar den jag har ställt i dag.

Jag börjar med att konstatera att det korrekta begreppet för det vanligaste dopningspreparatet som man kallar AAS är anabola androgena steroider. Det står fel i det här svaret. Det stod fel i det förra svaret. En negativ tolkning är att det kanske säger något om engagemanget i frågan, eller möjligen något om kunskapen. Jag hoppas att det blir rätt nästa gång.

När det gäller ANT-sekretariatet kan jag inse att det naturligtvis är bra att man försöker samordna resurserna. Frågan är vilka befogenheter sekretariatet har. Vem är det som tar initiativ i dopningsfrågorna? Vem kan peka med hela handen och se till att det händer något?

Risken finns att allas ansvar blir ingens ansvar.

Det råd som nämns i svaret känns som ett slags diskussionsklubb. I svaret står det att dopningsfrågorna har diskuterats. Sedan har det alldeles uppenbart inte hänt något mer.

Det är självklart positivt med länsamordnare. Risken finns dock att länsamordnarna många gånger jobbar just med ANT-frågor och att deras kunskapsnivå när det gäller dopningsfrågan inte är den allra bästa. Jag tror att det behövs insatser för att detta ska fungera.

Det är bra att FHI gör en kunskapssammanställning. Det är oerhört viktigt för att man ska kunna gå vidare och lösa de här problemen i ett större sammanhang.

När det gäller Narkotikautredningens förslag tycker jag att det är mycket bra att man har kommit till de här slutsatserna. Det är något som vi som har jobbat med dopningsfrågor har önskat under många år, nämligen att dopningspreparat ska likställas med narkotika.

Det här bereds nu inom Regeringskansliet. När kan beredningen av frågan väntas vara klar? Är ministern beredd att påskynda beredningen så att vi har ett lagförslag på plats så snart som möjligt?

Ministern säger att de här frågorna ska prioriteras hos polisen och tullen. Det är naturligtvis oerhört viktigt. Problemet är att tullen har blivit av med stora delar av sina resurser och att polisen saknar resurser. Jag tror inte att de har möjlighet att prioritera de här frågorna. Möjligtvis kan

de börja prioritera lite när den nya straffskalan är på plats. Då får man andra incitament att jobba hårt med dopningsfrågan.

Vi har under ganska lång tid diskuterat möjligheten för vård och behandling när det gäller de personer som missbrukar anabola steroider. Då är min fråga: Vilka insatser är gjorda på detta område?

I ministrerns nästa inlägg skulle jag vilja ha svar på dels frågan om vilka operativa resurser som detta råd och ANT-sekretariatet har, dels när vi kan förvänta oss att det finns en ny lagstiftning på plats när det gäller straffskalorna och dels vad som gäller framtagande av vårdprogram för dessa personer.

Anf. 10 CHRISTER ENGELHARDT (s):

Fru talman! Jag tackar Lars Lilja för att han har ställt denna interpellation. Jag tackar även statsrådet Maria Larsson för svaret.

Det blev som jag misstänkte när jag såg att interpellationen var framställd, nämligen att mycket av statsrådets svar kretsar kring det nyinrättade ANT-sekretariatet och ANT-kansliet och så vidare.

Jag har i mitt arbete i socialutskottet haft möjlighet att jobba med frågor som handlar om alkohol-, narkotika- och tobaksprevention och då också fått möjlighet att träffa en del av de samordnare som finns lokalt ute i landet och ställa frågor till dem. Jag var kritisk när man valde att lägga ned Mobilisering mot narkotika och även Alkoholkommittén. Frågor som handlar om alkohol, narkotika, tobak och dopning utgör ett vitt och brett område. Vi är medvetna om att en del produkter är legala och andra inte är legala. Därför tycker jag att det är viktigt att man riktar in sig även på just det som inte är specifikt legalt kring dessa frågor.

Men just när det gäller dopning finns det också områden som är illegala. Ute i landet tycker man att det är en fråga som inte får den dignitet som den kanske förtjänar. Mycket bollas tillbaka till det sekretariat och kansli som nu finns inom Regeringskansliet. Man tycker ute i landet att det inte riktigt fungerar. Man refererar till att det är en snårskog av regelverk. Det är svårt att nå fram. Det krävs tydliga riktlinjer. När man kastar in ansökningar går de inte i linje med den kommunala budgetprocessen eftersom det krävs egenfinansiering av dessa insatser. Man tycker också att sekretariatet kommer väldigt sent med aktiviteter, eller också dras de tillbaka eller flyttas. Ute i landet upplever man att det är väldigt rörigt kring dessa frågor. Speciellt när det gäller dopning tycker man att det inte alls finns någon drivkraft.

Jag varnade för att takten skulle dras ned när det gäller dessa frågor då en ny organisation sjösattes och den andra avskaffades.

Ute i landet anser man att regeringen har växlat ned från femmans växel till ettans växel. Det är ganska allvarligt om det skulle vara på det sättet.

Jag vet att straffskalorna inte är statsrådet Maria Larssons ansvarsområde. Men polisen säger att man kan göra begränsade insatser i dopningsfrågan på grund av att straffnivån är väldigt låg när det gäller dopning i förhållande till narkotika. De tillslag som görs på dopningsområdet sker ofta i samband med att man gör tillslag på narkotikaområdet. Polisen skulle vilja rikta in sig lite mer specifikt på dopningsfrågorna också.

Det finns delar i fråga om detta som man ute i landet har signalerat inte har fungerat riktigt på det sätt som man hade trott att det skulle göra.

Farhågorna om att regeringen har skruvat ned på takten tycker jag är oroväckande. Jag skulle vilja höra vilka svar som statsrådet har på de frågor som många av samordnarna ute i landet har. Jag instämmer också i en hel del av de frågor som Lars Lilja tog upp i sitt anförande, och det finns ingen anledning för mig att upprepa dem.

Anf. 11 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag ska också tacka Lars Lilja för att han gång efter annan ställer frågor på detta område. Vi får goda svar från statsrådet i denna fråga också.

Fru talman! Den som en gång kommit i närheten av dopningsmissbruk eller narkotikamissbruk – de hänger ofta samman – ser inte detta som bara statistik. Det finns en enskild människa bakom varje fall, och den smärta som finns bakom varje fall är helt enorm.

Det största problemet innan man når så långt är att upptäcka vem som missbrukar dopningspreparat. Det är jättesvårt. Vi som är lite äldre minns alla Ben Johnson i Seoul 1988. Det var så uppenbart tydligt hur dopningsmissbruk hade nått över alla gränser. Men när vi går omkring i Stockholm, Göteborg, Gnosjö eller någon annanstans vet vi inte alls vem som är dopningsmissbrukare. Det är väldigt svårt att se. Det är ett jätteproblem.

Något som vi måste arbeta med för att motverka missbruk av dopningspreparat är att se till att upptäcktsrisken ökar. Det helt centrala för den enskilda människan är att hotas av att bli upptäckt som missbrukare. Då kan man diskutera vilka olika medel som finns. Det är säkert bra med olika samordnande sekretariat och så vidare.

Det första som jag kommer att tänka på är information. Det låter lite flummigt ibland. Men trots allt är det väldigt viktigt att man klagör de medicinska skadeverkningarna av dopningsmissbruk. Där kanske det finns en del att göra. Det finns fortfarande en gyllene aura kring bruket av dopningspreparat som inte finns kring rökning och inte kring narkotika. Jag tror att det är väldigt viktigt att arbeta med attityden till dopningspreparat.

Men det handlar inte bara om straffskalor utan också om vilka medel som finns för att arbeta mot handel med narkotika. Det är en oerhörd drivkraft att det finns människor som kan tjäna pengar på detta.

Nils Bejerot, den numera avlidne socialreformatorn, sade alltid: Finns det inga kunder i slutändan finns det inte heller någon handel och ingen som kan tjäna pengar på detta.

Därför måste man se hur man kan angripa den organiserade brottslighet som finns bakom dopningspreparat, alltså de personer som för in preparaten i vårt land om de inte tillverkas här. Det är ungefär som att man på skatteområdet säger att man måste arbeta med att bekämpa den serviceorganisation som finns kring skattebrotten.

På samma sätt tror jag att det är väldigt viktigt att man arbetar för att motverka det som Lars Lilja är ute efter. Tullen, polisen och olika myndigheter måste ha medel när det gäller det farliga arbetet med narkotika- och dopningspreparat. Man kanske till exempel ska kunna beslagta pengar och många andra saker i ganska stor omfattning.

Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det var många frågor att besvara. Jag ska beta av dem så fort jag hinner. Hinner jag inte med alla nu får jag återkomma i nästa inlägg.

Det är definitivt inte så att vi har skruvat ned på takten. Det vill jag säga. Vi har gjort en långsiktig planering, och vi har också sett till att både polisen och tullen har fått ytterligare resurser. Det handlar inte om att skruva ned takten, vare sig i preventionsarbetet eller i det direkt ingripande arbetet – tvärtom.

När det gäller sekretariatet frågar Lars Lilja vem det är som pekar med hela handen. Den stora vinsten med sekretariatet är att man samlas och får en gemensam problembild. Sedan går var och en hem och verkställer inom sitt område. På samma sätt är rådet sammansatt. Man kommer från flera olika myndigheter. Det är myndighetscheferna som sitter där. De får höra varandras problembilder, och de kan komma överens om saker som respektive chef kan gå hem och verkställa. Jag tror att detta är det optimala sättet att arbeta med denna typ av frågeställningar där problemet aldrig kan lösas inom ett departementsområde eller inom ramen för en myndighets arbete. Att man skapar denna gemensamma problembild är en mycket viktig och riktig utgångspunkt för arbetet.

När det gäller rådets arbete är det till exempel så att man kommer att hålla ett antal hearingar med olika inriktningar, en del av generell karaktär. Det kan till exempel vara fråga om att titta på den metodutveckling som sker, på vilka metoder som är användbara i det preventiva och i det behandlande arbetet och på hur det ser ut när det gäller kunskapsläget. Det handlar om att göra den typen av inventeringar för att öka kunskapsmängden. Här finns ju förutom myndighetscheferna också forskare med sina olika specialområden just för att tillföra den senaste kunskapen så att vi kan vara väl framme, vara uppdaterade och ligga i framkant med det politiska hantverket kopplat direkt till forskningen.

Länssamordnarna har fått ett utökat uppdrag. Naturligtvis behövs här utbildningsinsatser. Tanken är att vi ska få en likvärdig verksamhet i landets alla delar och att man ska känna att ledningen för länssamordnarna, som vi har lagt på FHI, också bidrar med mycket kunskapsöverföring och till att det finns utbildningsinsatser riktade till länssamordnarna. Jag tror att de flesta länssamordnarna hittills inte har varit särskilt aktiva i arbetet med dopningsfrågorna. Här behövs det kunskap och metoder när man går in i hands-on-arbetet.

Att det i början med en ny organisation finns några barnsjukdomar är ganska naturligt. Vi gör en rundresa och besöker alla län. Själv har jag varit ute och träffat länssamordnare och alla aktörer i länet – på flera ställen. Min statssekreterare har också gjort det. Vi möter länssamordnarna, hör synpunkterna och tar till oss dessa. Efter hand gör vi ett förbättringsarbete.

Det här är en struktur, organisation, som är långsiktig. Tanken är att den ska kunna fungera väldigt väl, för det är ute i det lokala arbetet som vi måste göra skillnad för att bli framgångsrika.

Jag är glad över att också Lars Lilja tycker att det ser väldigt positivt ut med de förslag som presenterats i Narkotikautredningen. Utredaren talar i utredningen väldigt tydligt om att dopningspreparaten i dag utgör

en näst intill lika lukrativ marknad som de narkotiska preparaten. Det är också en anledning till de skärpta straffsatserna.

Det sker en ganska stor handel via nätet, vilket gör att vi måste rusta oss på ett annat sätt för att klara att ligga i framkant. Det är anledningen till att man säger att Folkhälsoinstitutet ska få möjlighet att gå in och köpa preparat för att analysera dessa och därmed kunna vara tidigt ute. Jag får återkomma till detta i nästa inlägg.

Anf. 13 LARS LILJA (s):

Fru talman! Det är många ord, men fortfarande saknar jag lite mer av konkret handling. Narkotikautredaren föreslog till exempel mer pengar till forskning på dopningsområdet.

I svaret här säger ministern att 15 miljoner avsätts i forskningspropositionen. De pengarna ska i så fall fördelas också till dem som forskar inom området alkohol, narkotika och tobak. Då kan man undra hur mycket som blir över till dopningsområdet. Det är väl lite grann det som är cloun, kärnan, i min frågeställning. Risker med samordningen är att de andra problemen upplevs som så stora att just åtgärder mot dopning kommer i andra hand. Därför skulle jag vilja se en tydlig och klar handlingsplan i just de frågorna med tanke på hur det under en ganska lång tid varit.

Statsrådet säger också att polisen och tullen har fått mer resurser. Men frågar man polisen och tullen om de har fått mer resurser får man nog *inte* svaret att de har fått det, snarare tvärtom. Jag kommer från Västerbotten och vet vad som hänt till exempel där.

Statsrådet har vid tidigare tillfällen tagit upp den så kallade Stadsatsningen, som jag antar är den pilotsatsning som statsrådet avsåg när jag fick svaret den 17 april 2007. Min fråga är: Hur fort löper det arbetet? Det handlar ju om att försöka hantera dopningsfrågan inom gymverksamheten.

För något år sedan hade vi en debatt då vi diskuterade möjligheten att kontrollera, att göra dopningstest på dem som tränar på de gym som inte är anslutna till Riksidrottsförbundet. Tyvärr riktades frågan felaktigt till statsrådet. Jag ska så småningom ställa frågan till justitieministern. Men jag undrar nu om statsrådet har någon idé om det, om något händer på det området.

Detta med samordning med myndigheterna är naturligtvis bra. Det påminner mig lite grann om den öppna samordningsmetoden inom EU. Det där leder ibland någon vart så att säga, ibland inte. Det skulle vara intressant att se vart vi kommer med den här samordningen. Det blir lätt en diskussionsklubb. Men inget konkret kommer sedan ut därför att det inte finns någon klar och tydlig linje när det gäller vad man vill i de här frågorna.

Återigen: Jag tror att utbildningsdelen är viktig. För att få ett effektivt arbete måste arbetet, precis som statsrådet säger, ske på det lokala planet. Detta är jätteviktigt. Jag tror också att en utbildningsinsats riktad till både länsamordnarna och dem som jobbar med dessa frågor ute i kommunerna är oerhört viktigt för att de ska få den kunskap som de behöver för att på ett bra sätt kunna jobba med de här frågorna.

Jag vet att det ser väldigt olika ut runt om i landet. I vissa områden finns det ett aktivt antidopningsarbete, till exempel genom idrottsförbunden, och goda kunskaper. Men på en del andra områden tror jag att kunskaperna är ganska dåliga.

Är statsrådet beredd att initiera en utbildningssatsning – just på det här området och då för nyckelpersonerna, alltså för länsamordnarna och dem som eventuellt jobbar med de här frågorna på den kommunala nivån?

Anf. 14 CHRISTER ENGELHARDT (s):

Fru talman! Det sägs att det är många ord här. Jag förstår det, för vad hjärtat är fullt av pratar man gärna mycket om. Det är tryggt att också från statsrådet höra att man brinner för de här frågorna. Jag tvivlar inte på det. Maria Larsson och jag har tidigare haft samtal om detta, så jag är medveten om att man vill göra kraftfulla insatser också på det här området.

Jag har gått tillbaka och tittat på detta och vet att Björn Fries hösten 2006 överlämnade en dopningshandlingsplan till statsrådet. Det var precis efter Maria Larssons tillträde. Jag tror att Fries i den dopningshandlingsplanen sagt att det behövs ungefär 30 miljoner kronor enbart till dopningsområdet.

Som Lars Lilja var inne på och refererade till avsätts nu 15 miljoner i forskningspropositionen – pengar som ska fördelas på alla områden. Därför undrar jag, precis som Lars Lilja, hur mycket dopningsbiten får. Det är en viktig bit, för den kunskapsmängd som statsrådet pratar om behövs också lokalt ute i landet.

Jag förstår att det kan finnas en del barnsjukdomar. Men det har nu gått ett helt år sedan sekretariatet och kansliet trädde i funktion, så jag tycker nog att man bör kunna ha lite bättre beredskap när sådana här organisationer sjösätts. Jag tänker på viljeinriktningen och på att man fortfarande, efter ett år, kan tala om barnsjukdomar.

Jag hoppas att statsrådet tar till sig detta och ser till att de här barnsjukdomarna medicinerar så att det kan bli en friskare aktivitet och så att länsamordnarna ute i landet kan känna att de på ett tydligt sätt kan komma i gång. Just nu tycker man att det är väldigt rörigt. Det tycker jag är illavarslande. Det låter dock som att statsrådet är väl medveten om vilken medicineringsområde som kanske behövs. I så fall är det bara att verkställa.

Anf. 15 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Lars Lilja tillhör Riksidrottsförbundets ledning. Är det några som har gjort goda insatser på dopningsområdet så är det inte minst Riksidrottsförbundet och ledningen där. Portalfiguren i sammanhanget är onekligen Arne Ljungkvist. Det bör kanske tas till protokollet att det är en väldigt viktig insats som han har gjort på opinionsbildningsplanet.

På nyårsafton besökte jag och min hustru Köpenhamns hovedbane-gård. Det var väldigt intressant av den anledningen att man där använde narkotikahundar från tullen. Helt plötsligt kom hundar fram och sniffade inte på oss vanliga resenärer men överallt där man ställer in väskor och så vidare. Jag måste, fru talman, säga att jag aldrig har sett att det är på

det sättet i Sverige – möjligen på flygplatser, men i övrigt vet jag inte att det förekommer.

Jag tror att någonting som är väldigt viktigt att fundera över är det som jag var inne på tidigare, nämligen upptäcktsrisken vid hantering av narkotika och dopningspreparat. Risken för upptäckt är väldigt tillbakahållande. Förbjuden frukt är, det vet vi från den heliga skrift, väldigt lockande. Det var så redan i hedenhös, och vi människor har förändrats väldigt lite i det avseendet.

Jag tror för min del att man ska använda informationen, och jag tror att Björn Fries är inne på rätt väg. Jag kan inte ha någon bestämd uppfattning om ifall det ska vara 15 eller 30 miljoner. Men man ska informera om de medicinska vådorna av användning av dopningspreparat i motsats till den aura som finns kring olika muskelbyggande preparat, information inte minst i skriftlig form. Det är det ena.

Det andra, som jag tror nästan är ännu viktigare, är att man får ytterligare medel för att slå till mot dem som verkligen sysslar ekonomiskt med detta.

Anf. 16 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Det har varit mycket referat av vad man har hört, hörsägen. Låt mig säga att som man frågar får man svar ibland. Ställer man en fråga med en negativ utgångspunkt får man ofta den typen av svar. Jag kan ändå konstatera att polis och tull har fått mer resurser i budgeten även om den enskilde polismannen inte ser det. Men så är fallet.

När det gäller länsamordnarna och den nya organisationen hör jag väldigt mycket positivt. Signalerna är rätt så tydliga.

Sedan ska vi naturligtvis se till att det blir bra utbildningsinsatser, för det kommer att vara väldigt viktigt, precis om Christer Engelhardt var inne på. De uppdragen svarar FHI för att ge till länsamordnarna via sitt arbetsgivaransvar. De är samordnare när det gäller att ikläda sig arbetsgivaransvaret och att svara för att man får en bra utbildning. Det är det uppdrag som vi har gett FHI. Vi jobbar inte specifikt på det sättet från regeringens sida, utan vi jobbar via vår myndighet i det fallet.

Jag kan bara styrka och hålla med om det beröm ni ger till Riksidrottsförbundet. De får för övrigt 25 miljoner för det här arbetet från regeringen, för just fler dopningskontroller och för preventivt arbete.

Får jag säga några ord till om Narkotikautredningen som nu är ute på remiss, för jag hann inte riktigt besvara den frågan färdigt. En av de delar som jag tror är riktigt viktiga och som kommer att göra skillnad också med tanke på det som Gunnar Andrén här anför är möjligheten till skyddsomhändertaganden av produkter som ännu inte ens är klassificerade. Om man träffar på ett gäng ungdomar och misstänker att de har preparat som är av hälsofarligt slag ska man enligt utredarens förslag få möjlighet att skyddsomhänderta dem under två månader, under tiden som man analyserar och undersöker preparaten. Det här tror jag är en väldigt viktig del. Vi kan se att det är en uppsjö av nya preparat som kommer in på marknaden. Det här är nödvändigt för att man ska kunna ligga i framkant.

Nu är utredningen ute på remiss, och det ska naturligtvis bli jätteintressant att se vad remissinstanserna säger. Det är en vanlig remisstid, tre månader. Vi kommer inte att förhålla arbetet när vi har fått in remissvaren, utan vi kommer att sammanställa dem och komma med en proposition så fort det bara är möjligt. Det har Lars Lilja mitt ord på.

Låt mig också säga någonting om vård och behandling, för den frågan fick jag men har inte hunnit beröra ännu. Här gör regeringen också väldigt mycket. Vi tillsatte för inte så länge sedan en utredning som har fått ett omfattande uppdrag att titta över hela missbruks- och beroendevården. Jag ser tydligt att det glappar mycket i dag. Det finns inte den samordning och uthållighet i behandlingen som är nödvändig för att man ska få ett resultat som är varaktigt när det gäller att bli av med ett beroende.

Gerhard Larsson har fått det utredningsuppdraget, och det inkluderar också att titta på och bedöma om vi ska ha ett huvudmannaskap i stället för delat huvudmannaskap som i dag. Det är en del i en total översyn av vården.

I det korta perspektivet har det slutits en överenskommelse med SKL om att de nya riktlinjer för missbruks- och beroendevården som Socialstyrelsen har tagit fram ska kunna implementeras överallt. Kunskapen måste ut till socialtjänsten. Vi har gett SKL 28 miljoner för att göra det gentemot sina medlemmar så att de verkligen kan komma till användning. Socialtjänsten är positivt inställd. De har ett öppet sinne för att ta till sig nya metodverktyg. Det är viktigt att vi gör rätt saker. Vi har alltför länge gjort fel saker.

Väldigt mycket arbete pågår.

Anf. 17 LARS LILJA (s):

Fru talman! Jag vill påpeka att vi naturligtvis är positiva till en samordning. Det är ett bra sätt att effektivt använda resurserna.

Jag ska återkomma till aktionsplanen mot missbruk av hormonpreparat som Björn Fries tog fram. Det är en sak som gör mig lite bekymrad. Det fanns ett stort antal konkreta förslag om vad man borde göra för att nå framgång på det här området. Nu har det gått drygt två år sedan handlingsplanen lades fram. Det har tyvärr inte rört sig så oerhört mycket. Det känns fortfarande som att det är ett antal förlorade år på det här området. Det tycker jag är trist. Jag hoppas att det blir en accelererande rörelse i dessa frågor.

Vi har pratat en del om Riksidrottsförbundet, även om det inte är statsrådets ämnesområde. 25 miljoner får Riksidrottsförbundet för att hantera de här frågorna. Det är samma anslag som de har fått under ett antal år. Problemet med det är att analysmetoderna blir mer och mer sofistikerade, och det krävs dyrare och dyrare utrustning. Antalet tester som Riksidrottsförbundet kan göra är långt ifrån det som man hade som mål. Fortsätter denna utveckling kommer man inte att kunna göra tillräckligt många tester. Dopningslaboratoriet kommer kanske inte att klara sin ackreditering. Man gjorde det den här gången, men är det så att man inte kan fortsätta jobba så effektivt som man gör nu kommer man att få problem. Det tror jag också är viktigt i sammanhanget. Jag hoppas att det förs en dialog med idrotts- och kulturministern i de här frågorna, för de hör ihop, som det påpekas i svaret.

Jag är lite besviken. Det har funnits ett antal konkreta förslag som tyvärr inte har satts i verket.

Anf. 18 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jodå, det är rörelse när det gäller de flesta av de förslag som vi fick av Björn Fries. Vad gäller forskning och forskningsmedel är det alltså ett nytt forskningsprogram som jag talade om när jag talade om 15 miljoner inom ramen för FAS verksamhet. Därutöver finns det naturligtvis forskning av olika slag som pågår på enskilda universitet och högskolor. Men det här är ett helt nytt forskningsprogram som inrättas och som får en permanent karaktär.

Det var en av de saker som Björn Fries uppmärksammade och ville ha del av. När den allmänna debatten väldigt mycket tar sikte på ett område ökar också intresset från forskningen att ligga långt framme.

En sak handlade om kunskapscentra. Vi har sagt att vi är positiva. Vi inväntar fortfarande svar från Landstinget i Stockholms län. Det finns ett intresse från vår sida.

Insatser mot Internethandel var ett annat förslag. Ja, det är precis det som vi försöker komma åt nu via Narkotikautredningens förslag, som jag hoppas ska kunna sjösättas.

Preventionsarbete på gym pågår. Vi har länssamordnarna, vi har FHI som ska ge motivation till det här och vi har också Riksidrottsförbundets arbete.

Opinionsbildning – javisst, det sker via Folkhälsoinstitutet, via länssamordnarna och vård och behandling. Här har vi tillsatt stora utredningar.

Vi gör saker på alla de områden som utredaren har föreslagit. Det är full rörelse, det finns ett stort engagemang, ett stort intresse från regeringens sida att förbättra det här arbetet.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellationerna 2008/09:251, 254 och 256 om vapenhandel och militärt samarbete med Israel

Anf. 19 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Peter Rådberg har frågat mig vilka initiativ jag kommer att ta för att förändra de svenska reglerna för vapenexporten och införa nya regler för vapenimporten.

Peter Rådberg har även frågat utrikesministern om Sveriges policy fortfarande ligger fast att inte godkänna någon som helst krigsmateriel till Israel samt om utrikesministern kan garantera att försvarskomponenter som säljs av Sverige till ett godkänt samarbetsland, till exempel USA, inte vidareexporteras till Israel. Interpellationen har överlämnats till mig.

Vidare har Peter Rådberg frågat försvarsministern vilka initiativ som kommer att tas för att stoppa den svenska vapenimporten från och det militära samarbetet med Israel. Även den interpellationen har överlämnats till mig.

Jag besvarar de tre interpellationerna i ett sammanhang.

Låt mig inledningsvis framhålla att Sveriges politik vad gäller exportkontroll på krigsmaterielområdet är ansvarsfull, grundlig och strikt. Det ska den vara också i fortsättningen.

Inom Regeringskansliet pågår en beredningsprocess som bland annat berör förslag som återfinns i betänkandet SOU 2005:9, *KRUT – Reformert regelverk för handel med försvarsmateriel*. När beredningsprocessen är avslutad avser regeringen att återkomma till riksdagen med närmare besked. Frågorna är komplexa och kräver en grundlig behandling. En ny omständighet som är på väg att tillkomma på Europainivå är direktivet om ett förenklat system för överföringar av försvarsmateriel inom gemenskapen. Detta väntas bli antaget av EU:s ministerråd under de närmaste månaderna.

Hitills har en proposition med indirekt koppling till Krigsmaterielutredningen lagts fram. Den avsåg systemet för finansiering av Inspektionen för strategiska produkter, ISP. Det lagförslag som presenterades har antagits av riksdagen.

Sverige importerar den krigsmateriel som vårt försvar behöver för att fullgöra sina uppgifter. Sverige köper aldrig materiel eller därtill knuten kompetens från länder som är föremål för internationella sanktioner eller embargo. Israel är inte föremål för några sådana sanktioner.

Frågan om en eventuell reglering av importen av krigsmateriel studeras och bereds fortsatt. Viss införsel – skjutvapen med tillhörande ammunition – kontrolleras i dag genom vapenlagen. Viss annan införsel – explosiva varor – kontrolleras genom lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Dessa frågor kräver noggranna överväganden. Till bilden hör också att en FN-process har inletts syftande till ett globalt vapenhandelsavtal, ett så kallat ATT (Arms Trade Treaty). Importfrågan torde komma att aktualiseras även i detta sammanhang. Det finns därför beredskap inom Regeringskansliet att intensifiera arbetet med frågan.

Peter Rådberg har också frågat dels om Sveriges policy att inte bevilja export av krigsmateriel till Israel ligger fast, dels om det kan garanteras att försvarskomponenter som säljs till ett godkänt samarbetsland inte vidareexporteras till Israel.

Jag kan bekräfta att policyn att inte medge tillstånd för export av krigsmateriel till Israel ligger fast. Det är som bekant ISP som fattar beslut i enskilda ärenden och gör bedömningar från fall till fall. ISP har inte beviljat några tillstånd för export av krigsmateriel till Israel sedan myndigheten bildades för mer än tio år sedan.

Vad gäller frågan om huruvida produkter eller enskilda komponenter som exporteras till ett mottagarland kan hamna i ett annat, vill jag betona att vårt regelverk och våra rutiner är utformade för att förhindra att så kan ske. De svenska riktlinjerna innehåller skrivningar om så kallad tredje-landsexport. ISP har även väl utvecklade arbetsmetoder för detta. Vid en ansökan om utförsel för försäljning kräver ISP att ett slutanvändarintyg eller bearbetningsintyg uppvisas. Dessa syftar till att förhindra att produkter eller komponenter exporteras eller vidareexporteras till andra destinationer än dem för vilka tillstånd har utfärdats.

Frågan som riktades till försvarsministern om ett militärt samarbete med Israel återstår.

Sverige har endast ett begränsat militärt samarbete med Israel. Detta är främst kopplat till det svenska samarbetet med Nato inom ramen för PFF där Sverige inbjuds att delta i aktiviteter där även länder som ingår i Natos Medelhavsdialog inbjuds, det vill säga i en multilateral kontext. Precis som tidigare kommer lämplighet vad avser svenskt deltagande att bedömas från fall till fall.

Anf. 20 PETER RÅDBERG (mp):

Fru talman! Jag måste inleda med att säga att jag tycker att det är väldigt olyckligt att mina tre interpellationer klumpas ihop i ett svar. Det gör att det blir lite svårt för mig att hinna utveckla mina frågor till ministern. Men man får gilla läget, som det heter.

Det var glädjande att läsa att regeringens policy att inte godkänna export av krigsmateriel till Israel ligger kvar. Jag ställde egentligen frågan för att jag ville ha det bekräftat. Det var ju ett tag sedan vi lyfte fram just den frågan.

Jag går nu över till frågan om vapenimport och militärt samarbete med Israel, som jag ställde till försvarsminister Sten Tolgfors. Israel är sedan 40 år en ockupationsmakt. Trots att Israel har ockuperat palestinskt land är kritiken mot landet generellt sett väldigt låg. Israel har brutit mot FN:s resolutioner flest gånger i världen utan att världen för den delen har reagerat tillräckligt kraftigt. Vilket annat land har kunnat göra på det viset? Svensk import av krigsmateriel från Israel måste ses i ljuset av just detta.

Sverige är ett av de få länder i Västeuropa som saknar reglering för hur vapenimporten ska hanteras från till exempel ett land som Israel eller vilket land som helst. Det tycker jag är mycket olyckligt, fru talman.

Inte nog med att vi importerar krigsmateriel från Israel – Sverige har också ett tätt samarbete där vi bland annat skriver gemensamma säkerhetsskyddsavtal med landet.

Men statsrådet ger tyvärr inga signaler om att regeringen tänker ändra importreglerna för Israel trots landets historia och den Gazakonflikt som vi alla har i färskt minne.

Jag går nu över till att prata om den fråga som jag ställde specifikt till statsrådet Ewa Björling. Statsrådet skriver inledningsvis att exportkontrollen på krigsmaterielområdet är ”ansvarsfull, grundlig och strikt”.

Det är med stor förvåning jag läser detta. Sveriges regelverk för vapenexport är från 1993 – tror jag. Den tar inte tillräckligt stor hänsyn till dagens utrikespolitiska målsättningar, till exempel demokrati och hållbar utveckling.

Alla vet att Sverige har godkänt export av krigsmateriel till länder som befinner sig i krig eller till länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna trots att vi har ett förbud just mot det. Undantagen har i vissa fall blivit en regel.

Jag vill ge ett exempel. Var det en slump att exporten av krigsmateriel ökade med 100 procent mellan åren 2003 och 2006? En stor del av dessa vapen gick bland annat till USA och Storbritannien – två länder som gick i krig mot Irak utan något godkännande av FN. Trots detta exporterade Sverige otroligt stora mängder just till dessa två länder. USA:s krig fortsätter. Efter sex år bedriver USA fortfarande ett krig som

inte är sanktionerat av FN och ett krig som Sverige har fördömt. Det här är vad mannen på gatan skulle kalla för hyckleri, mer eller mindre.

Svaret jag kan ge mig själv är naturligtvis enkelt: Handelspartnern USA är viktigare än att leva upp till våra etiska och moraliska regler. Så ser verkligheten ut, Ewa Björling. Dessa regler är allt annat än ansvarsfulla, grundliga och strikta. Tolkningsutrymmet är för stort när ISP och Exportrådet med kontroller ska säga ja eller nej till exempelvis vapenexport till andra länder. Det beror i grund och botten på att vi har en otydlig lagstiftning.

Vad Sverige behöver är en ny lag som reglerar vilka länder vi får exportera till.

Anf. 21 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Det var många frågor på en gång. Jag börjar med några.

Jag håller inte med om att det har varit svag – eller låg, som Peter Rådberg uttrycker det – kritik gentemot Israel. Jag vet att utrikesministern stod häromdagen i en Mellanösterndebatt här i kammaren och uttalade tydlig kritik mot Israel för att landet bryter mot folkkrätten. Samtidigt uttalar han tydlig kritik mot Hamas. Det handlar om att båda sidor har gjort fel.

Det stämmer att vapenimporten inte är reglerad i Sverige. Det finns flera andra länder som inte heller ännu har reglerat vapenimporten. Det är en fråga som återstår att ta ställning till.

Vi har ett pågående arbete när det gäller Krututredningen. Som jag sade bereds ärendet inom Regeringskansliet. Innan det är färdigt är jag inte beredd att uttala mig om detaljer, men jag kan konstatera att demokratikriteriet inte finns med i dag. Det stämmer. Det är fortsatt en fråga hur det så småningom ska hanteras.

Det handlade också om den viktiga frågan om säkerhetsskyddsavtal och varför Sverige har ingått sådana avtal med ett land som Israel. I vissa fall måste Försvarets materielverk i samband med offertförfrågan, utvärdering eller eventuell upphandling av försvarsmateriel från annat land utlämna sekretessbelagd information även till utländska företag. Det får ske efter regeringens godkännande och är ett led i myndighetens normala rutiner för säkerhetsskyddade upphandlingar. En förutsättning för att en eventuell offertförfrågan, utvärdering eller upphandling från annat land ska kunna genomföras är att ett säkerhetsskyddsavtal med landet i fråga och aktuellt företag har undertecknats. Denna hantering har FMV med en rad länder både inom och utom Europa. Den utgör kutym och internationell praxis. Säkerhetsskyddsavtal är ömsesidiga. Båda parter förbinder sig att skydda den andra partens sekretess. Tecknade projektspecifika avtal inom ett aktuellt verksamhetsområde reglerar vilken sekretess som avses delges eller omfattningen av delgiven sekretess mellan parterna. Den svenska myndigheten har också ingått övergripande generella säkerhetsskyddsavtal med ett flertal länder. Israel finns inte med bland de länderna.

Peter Rådberg frågade också varför Sverige över huvud taget har materielsamarbete med Israel. Det handlar om att alla inköp av försvarsmateriel som görs, oavsett från vilket land, bygger på vilket behov det svenska försvaret har för att klara sina uppgifter såväl här hemma som i internationella insatser. I dag är vapensystem ofta väldigt komplexa och

består inte sällan av delsystem som är tillverkade i olika länder. Försvarrets materielverk har till uppgift att tillgodose de svenska nationella intressena på ett optimalt sätt. Så länge inget beslut om embargo mot produkter från Israel fattats är det ett brott mot lagen om offentlig upphandling att inte välja den produkt som har det lägsta priset om den i övrigt uppfyller kravspecifikationen.

Anf. 22 PETER RÅDBERG (mp):

Fru talman! Statsrådet Ewa Björling sade att utrikesminister Carl Bildt var ganska kritisk mot Israel, och det är riktigt. Det var han efter två veckor. Det tog två veckor innan han sade att Israel bröt mot folkrätten. Då blev han till slut pressad och sade de här orden. Då sade han det ganska bra, men det tog två veckor. Jag tycker att det är skandal att en utrikesminister höll inne de orden så länge.

Vi har diskuterat detta tidigare, statsrådet. Du upprepar även vid det här tillfället att det är svenska behov som styr utan att definiera vilka de svenska behoven är. Vi kan väl välja vilka länder vi vill importera krigsmateriel ifrån, till exempel Israel, Norge, Danmark eller Tyskland? Det här blir en moralisk fråga till slut. Det är det jag försöker peka på. Varför välja Israel? Vi kan väl välja vilket land som helst? Statsrådet svarar att det är de svenska behoven som styr, men hon går inte till botten med det.

Grundproblemet är att det tolkningsutrymme som ISP och Exportkontrollrådet har när de ska säga ja eller nej till olika ärenden är för stort. Det beror helt enkelt på att vi har en för otydlig lagstiftning. Sverige behöver en tydligare reglering av vilka länder vi ska exportera till och vad vi får exportera och inte.

Här kommer den så kallade Krututredningen in. Statsrådet säger att det är på gång. Det låter ju bra, men jag ställde den här frågan till din kollega Sten Tolgfors för nästan exakt två och ett halvt år sedan. Han svarade exakt på samma sätt. Han sade att det var på gång och att man arbetade med det i Regeringskansliet. Jag tror att det var i oktober 2006 som han sade det. Statsrådet Björling säger exakt samma sak i dag 2009. Vad är problemet? Varför kommer det inte fram någon utredning eller någon proposition till riksdagen om detta? Det är ju helt avgörande. Det är därför vi står här gång på gång och diskuterar de här otydligheterna som finns i den gamla regleringen där man godkände väldigt mycket export till länder som det är mycket diskutabelt att sälja vapen till.

Det är förvånande att inte statsrådet markerar mycket tydligare att det är på gång och att det kanske kommer någonting till våren. Jag får bara det allmänna svaret att det arbetas i Regeringskansliet. Det har jag hört nu i två och ett halvt år. Statsrådet får ursäkta, men jag litar inte en sekund på de orden om inte statsrådet kan ge ett tydligare besked till mig om vad som är på gång.

Anf. 23 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Vi kan självfallet välja vilka länder vi vill samarbeta med, men det handlar också om att följa lagen om offentlig upphandling. Så länge vi inte har sanktioner eller embargon bryter vi själva mot denna lag om vi skulle utesluta ett land på grund av någon annan aspekt. Det handlar också väldigt mycket om var man hittar den bästa kompetensen och den bästa kvaliteten i förhållande till vad varan kostar.

Peter Rådberg talade också om att han hade ställt den här frågan tidigare till Sten Tolgfors och att detta varit på gång länge. Det stämmer att det har varit på gång under två och ett halvt år. Vi arbetar fortfarande med frågan. Vi håller också på med en anpassning till EU-lagstiftning.

Peter Rådberg och hans parti har som stödparti till den socialdemokratiska regeringen haft tolv långa år på sig att själva ta tag i den här frågan, och ingenting har skett där.

Jag vill också ta upp frågan om vapenexporten 2003–2006. Var det en slump att den ökade? Detta är också någonting som har skett under en socialdemokratisk regering. Samma sak gäller siffrorna när det gäller import av försvarsmateriel under perioden 1995–2005. Det var ganska stora mängder som importerades. Israel låg då på tionde plats. Peter Rådberg har haft ganska många år på sig i den socialdemokratiska regeringens bakvatten och kunnat påverka där. Då vill jag fråga: Varför har inte det skett tidigare?

I dag har vi en väldigt liten vapenimport från Israel.

Anf. 24 PETER RÅDBERG (mp):

Fru talman! När man inte kan svara, statsrådet Ewa Björling, lägger man över frågan till oss. Jag har inte varit med i riksdagen så jättelänge, så jag tar inte ansvar för detta. Jag försvarar inte Socialdemokraternas vapenexportpolitik heller. Jag är mycket medveten om att det var en socialdemokratisk regering som regerade i det här landet då. För min personliga del spelar det ingen roll om det är en socialdemokratisk regering eller borgerlig regering, utan jag pratar om vapenexporten som sådan. Den är viktig för mig. Det är en politisk fråga som jag driver.

Det som är helt centralt för att vi ska komma ett steg framåt är att vi får en reglering av vår vapenexport och vapenimport. Sverige är ett av de få länder i Europa som inte har någon reglering av vapenimporten. Varför det? Hur kommer det sig att vi har en regering, och det gäller även den gamla, socialdemokratiska regeringen, som inte kan få till stånd en reglering av vapenimporten? Var ligger problemet? Då skulle vi slippa den här typen av diskussion.

Det skulle vara otroligt bra även för industrin om de visste exakt vilka spelregler som gäller vid export och import. Nu blir det en diskussion varje gång. Som jag sade till statsrådet skiljer det sig så mycket från fall till fall hur man ska bedöma detta att det blir politik av det. Socialdemokraternas före detta statsminister Göran Persson satte ned foten i samband med Irakkriget när man diskuterade om man skulle sälja vapen till USA. Han sade att vi skulle göra det därför att det är en så viktig handelspartner. Han sade detta helt öppet. Det är förfärligt. Frågan till den regering som du representerar, Ewa Björling, är: Vad gör ni åt det här problemet? Jag vill ha en tydlig reglering så att vi slipper stå här och diskutera päron och äpplen. Det är ju det som skapar trygghet och stabilitet, både för försvarsindustrin, för människor runt om i världen och för Sveriges moraliska hänseende.

Anf. 25 Statsrådet EWA BJÖRLING (m):

Fru talman! Jag är väl medveten om att Peter Rådberg inte har varit med under alla de tolv åren, men det handlar fortfarande om att Peter Rådberg representerar Miljöpartiet. För mig är det ganska intressant att

det har varit så pass stora mängder under en så lång period som man inte har gjort någonting åt. Den fråga som slår mig är verkligen hur ni ska kunna enas om en gemensam utrikes- och försvarspolitik eftersom ni verkar stå på så väldigt skilda sidor.

Jag tänkte också gå över till den fråga som Peter Rådberg tog upp i sin första replik, som jag då inte hann svara på och som återkopplades till även nu. Den handlade om handelspartner. Peter Rådberg talade om handelspartnern USA. Frågan gällde om den var viktigare. Jag tycker att det är helt fel angreppspunkt.

För mig är handel väldigt viktigt. Handeln är ett väldigt viktigt verktyg för fred. Då talar vi om de flesta former av handel över huvud taget. Vi kan se det väldigt tydligt nu. Det har varit diskussioner om att bojkotta Israel för att visa på ett tydligt sätt hur man vill fördöma Israel. Jag anser att det är helt fel väg att gå. Vi har redan sett tydliga exempel på isolering av Gaza. Vad har hänt där? Det har lett till väldigt många frustrerade människor, fattiga människor och människor som mår väldigt dåligt och därigenom också begår otrevliga handlingar.

Jag tror i stället tvärtom att vi ska se till att stimulera för så mycket handel som möjligt, så länge det inte finns beslutade sanktioner eller embargon från FN, för dem kommer vi naturligtvis att följa. Sådana följer vi alltid som regering.

I övrigt tycker jag att vi i stället ska eftersträva ökad dialog, ökad handel och ökade kontakter, för det är faktiskt det som skapar fred i längden.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2008/09:98 till miljö- och jordbruksutskottet
2008/09:105 och 109 till socialutskottet
2008/09:110 till civilutskottet

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.22 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Anf. 26 ANDRE VICE TALMANNEN:
Jag vill hälsa statsråden välkomna.

Frågestund

Ungdomsarbetslösheten

Anf. 27 BERIT HÖGMAN (s):

Fru talman! Jag vill, förstås höll jag på att säga, rikta min fråga till arbetsmarknadsminister Littorin.

Jag tycker att det finns all anledning att återkomma i en fråga som jag i alla fall vet att statsrådet diskuterade i tv:s morgonsoffa, nämligen ungdomsarbetslösheten. Statsrådet uttryckte det själv så här i den interpellationsdebatt vi hade i tisdags i samma ämne: ”Vi får säkert anledning att återkomma till den här debatten. Jag skulle naturligtvis vara extremt missnöjd om jag befann mig i samma läge som när ni lämnade över, nämligen att 100 000 ungdomar stod på perrongen utan någon som helst hjälp.”

Statsrådet har redan nu anledning att känna sig extremt missnöjd. Enligt SCB:s statistik är nämligen ungdomsarbetslösheten högre i december 2008 än i december 2006.

Min fråga till statsrådet blir: Känner inte statsrådet till den framtagna statistiken eftersom han ständigt vill påskina en annan verklighet?

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det är inte lätt att på två år städa upp det ni ställde till under tolv år dessförinnan. Vi har ju i Sverige haft en exceptionellt hög ungdomsarbetslöshet under väldigt lång tid. När vi tog över var som sagt 100 000 utanför. Det glädjande är ju att det är 23 000 fler sysselsatta ungdomar i dag än när vi tog över.

Skälet till skillnaden mellan sysselsättningsutvecklingen och arbetslöshetsutvecklingen ligger i att vi har haft väldigt stora ungdomskullar som har kommit ut de senaste två åren.

Anf. 29 BERIT HÖGMAN (s):

Fru talman! Min följdfråga blir om vi kan bli överens om hur vi ska se på statistiken. Det finns en annan statistisk uppgift från SCB som säger att det så kallade utanförskapet enligt Moderaternas egen definition också har ökat sedan 2006. Jag och mitt parti är inte ensamma om kritiken. Svenskt Näringsliv kritiserade i veckan regeringens sätt att se på statistiken när det gäller nyföretagande. Där har regeringen, enligt Svenskt Näringsliv, försökt försköna statistiken i kanske en iver att göra vardagen ljusare än vad den är.

Kan vi bli överens om att SCB:s och Arbetsförmedlingens statistik är en bra statistik som vi kan förhålla oss till?

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Vi kan definitivt vara överens om att den officiella statistik som finns är bra statistik och att vi ska använda den.

Samtidigt vill jag gärna inte bara gå till statistiken utan se de enskilda ungdomar som står bortanför siffrorna, de som ni lämnade efter er och som inte hade någon som helst möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden.

Nu har vi vidtagit en lång rad åtgärder för att se till att underlätta för enskilda ungdomar att komma tillbaka i arbete. Bland annat har vi halverat arbetsgivaravgifterna för unga. För mig är det en fullständig gåta att ni i ett läge där ungdomsarbetslösheten stiger, som en följd av den internationella finanskrisens härjningar på svensk arbetsmarknad, vill göra det dubbelt så dyrt att anställa ungdomar. Jag brukar ofta fråga men har aldrig fått något svar av Berit Högman och andra: Hur ska ni förklara för de här ungdomarna hur de ska komma tillbaka till arbete när det blir dubbelt så dyrt att anställa dem?

Avgifter för frivilliga skolresor i gymnasiet

Anf. 31 ANDERS ÅKESSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Jan Björklund. Min fråga lyder: Anser statsrådet att de gymnasieskolor gör fel som utanför den ordinarie, garanterade undervisningen tar initiativ till att genomföra resor på frivillighetens grund när elever och vårdnadshavare har gett sitt samtycke och där resans innehåll inte är betygsgrundande? Är det att betrakta som en avgift enligt Skolverkets definition när aktiviteten som avses inte ligger inom ramen för den garanterade undervisningen utan tvärtom bygger på frivillighet?

Uttag av avgifter för skolresor har under senare tid aktualiserats i samband med att gymnasieskolors lärare ofta tar initiativ till sådana aktiviteter. Skolverket riktar dock kritik mot ett stort antal kommuner och då i enskilda tillsynsärenden.

Med anledning av den oklarhet som råder över det tolkningsutrymme som gäller inom den frivilliga delen av gymnasieskolan behövs ett klargörande från utbildningsministerns sida.

Anf. 32 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag är ju konstitutionellt förhindrad att gå in i de myndighetsbeslut som Skolverket fattar i enskilda fall när det gäller den typen av frågor som frågeställaren tar upp. Men jag är beredd att ge en mer allmän syn på detta.

Först och främst har vi en bred enighet i Sverige om att utbildningen i skolväsendet ska vara avgiftsfri. Den obligatoriska undervisning som ingår även i det frivilliga gymnasiet ska vara avgiftsfri.

Jag tycker för min del att det går för långt när man säger att man inte får be barnen att ha med sig matsäck när man ska göra en utflykt därför att det är en kostnad för föräldrarna. Det får man inte heller ha så att säga. Det finns en dragning åt det hållet som initierades av den förra regeringen där varje åtagande som man ber föräldrarna om skulle vara förbjudet. Ni vet att föräldrar ombeds att klä in skolböckerna i skyddande

plast. Det är självfallet en kostnad för föräldrarna. Kostnaden är naturligtvis otroligt liten, men om man är riktigt stenhård skulle man kunna säga att det också är förbjudet.

Jag tycker att det blir för mycket kineseri. I rimlig omfattning tycker jag att den typen av åtagande från föräldrarnas sida är acceptabelt för det som görs vid sidan av undervisningen.

Frågestund

Anf. 33 ANDERS ÅKESSON (c):

Fru talman! Tack för svaret, utbildningsministern! Min personliga uppfattning är att många föräldrar och elever ser positivt på den sortens engagemang som detta är ett uttryck för. Mot detta står det faktum att vi i dag har kommuner som mer eller mindre har förbjudit denna typ av aktiviteter. Ser vi då, fru talman, att vi lever i en värld som blir alltmer globaliserad är det tvärtom att bejaka och att uppmuntra att ungdomar i allt högre grad ägnar sig åt resor och inhämtar kunskap den vägen.

Tack för svaret!

Anf. 34 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag delar frågeställarens grunduppfattning, men det ska ändå betonas, så att ingen tvivlar på det, att vår grundprincip är att utbildning ska vara avgiftsfri. Men den här typen av kostnader för sidoaktiviteter vid sidan av den ordinarie undervisningen, där det är fråga om ett mycket ringa åtagande från föräldrarnas sida, leder det för långt om vi ska stoppa. Jag menar att den förra regeringen hade en helt orealistisk inställning. Den inställningen saknar också förankring i den svenska föräldrapinionen.

Kilometerskatt för person- och lastbilar

Anf. 35 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Min fråga är till Åsa Torstensson: Varför anser regeringen att det är viktigare att värna den tunga lastbilstrafiken än att få en EU-överenskommelse om kilometerskatt som har stor potential för att minska godstransporternas negativa påverkan på klimatet?

I december presenterade den danska borgerliga regeringen en trafikplan. Utöver en satsning på snabbtåg innehåller trafikplanen ett förslag på införande av kilometerskatt för person- och lastbilar. Förutom i Danmark diskuteras kilometerskatt i de flesta andra EU-länder. Schweiz, Tyskland, Österrike och Tjeckien har redan infört kilometerskatt för lastbilar. Holland har beslutat att införa kilometerskatt för person- och lastbilar.

Motiven för att införa denna skatt är att stimulera smarta kombinationer av väg, järnväg och sjöfart som ersättning för långväga lastbilstransporter och därmed minska klimatpåverkan, trafikolyckor och slitage på vägarna.

På EU:s förra transportministermöte behandlades ett direktiv om avgifter på tunga godsfordon. Enligt den rådspromemoria från Näringsdepartementet som togs fram innan mötet anser regeringen att Sverige bör verka för att den föreslagna trängselavgiften inte införs med mindre än att man inte diskriminerar lastbilstrafiken.

Anf. 36 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag tror att det här gäller den fråga som Karin Svensson Smith och jag har diskuterat tidigare, nämligen Eurovinjettsystemet. Det var en diskussion under förra ministerrådet. Det var inte fråga om en beslutshandling, och därmed var det inte en blockering. Sverige, liksom flera andra länder, har ifrågasatt Eurovinjettsystemet av flera skäl, bland annat rent konstitutionellt. Man har lagt fram förslag om att direkt rikta dessa Eurovinjettavgifter till infrastrukturinvesteringar. Från svensk sida är vi oerhört noga med att vara tydliga med att Sverige hanterar sin egen budget och sina egna prioriteringar. Därför hade vi stora invändningar av den karaktären på frågan.

Anf. 37 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Tack för svaret. Det som stod i den promemoria vi fick i trafikutskottet var att Sverige var emot trängselkomponenten eftersom den kunde diskriminera till förmån för lastbilar.

Det var tänkt att det här skulle vara det sista mötet. Jag har följt det här ärendet i nio år. Det var tänkt att vara det sista mötet, men bland annat Sveriges agerande gjorde att man inte kunde komma överens. Eftersom samtliga partier i Klimatberedningen är överens om att kilometerskatt är en förutsättning för att nå klimatmålen på transportområdet är Sveriges agerande märkligt.

Det här innebär för Skånes räkning att man är tvungen att bygga ut vägarna i stället för att hantera ökningen av lastbilstrafiken där närmare 80 procent far rakt igenom Skåne utan att ha vare sig start eller mål hos oss. Det vore kanske klokare både för klimatet och för statsfinanserna om man hade en kilometeravgift i stället för att lägga pengar på att bygga ut vägarna.

Anf. 38 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att alla förstår att vi i princip inte har något emot trängselavgifter eller vägavgifter. Vi är i allra högsta grad för detta, och det ligger också i den infrastrukturproposition som riksdagen har antagit.

Däremot är vi emot system som inte når den effekt som man pläderar för. Att ha trängselavgiftssystem som inriktar sig på en intäkt utan att därmed vidta åtgärder för att minska trängseln tycker vi inte är något speciellt effektivt system. Det fanns heller inga incitament för att vidta åtgärder mot trängseln, och det fanns heller inga åtgärder för att minska flödet av övriga transporter, lätta lastbilar och personbilar. Det fanns i allra högsta grad mycket mer att göra vad gäller just det förslaget. Principiellt har vi naturligtvis inget emot att ta ut vägavgifter. Det är precis det som ligger i regeringens underlag för infrastrukturpropositionen.

Tillgång till arbetskraft vid konjunkturuppgång

Anf. 39 TOMAS TOBÉ (m):

Fru talman! Min fråga är till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin.

Vi ser nu att den globala finanskrisen ger avtryck i den svenska ekonomin. Det innebär lägre orderingångar för företagen, och varslen kommer som en följd av detta. Även om bilden är ganska mörk säger många företag till mig i mitt hemlän Gävleborg att man vet att konjunkturnedgången har ett slut. Då kommer det att komma till ett läge där man återigen måste anställa. Det är viktigt att det finns en arbetskraft tillgänglig när konjunkturen har vänt. Det kan också vara så att företagen kan vara beredda att anställa personer som man tidigare har varslat. Det är bra om de finns tillgängliga och dessutom kanske med nya kunskaper.

På vilket sätt avser regeringen att arbeta för att tillse att det finns kompetent arbetskraft när konjunkturen vänder?

Anf. 40 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det här är en oerhört viktig och bra fråga. Oavsett vilket kommer naturligtvis konjunkturen att vända. Vi hoppas alla att det ska vara så snabbt som möjligt.

Låt mig peka på två viktiga ingredienser som Tomas Tobé pekar på. Det ena är utbildningssystemets koppling till arbetsmarknadens behov och efterfrågan. Där vill jag peka på den gymnasiereform som kommer senare. Jag vill också peka på det antal högskoleplatser som finns. Det finns 10 000 lediga platser i dag. Det är möjligt att prioritera om och förlägga dem på orter där de bäst behövs.

Dessutom finns ungefär 4 miljarder extra i det decemberpaket vi presenterade. Det betyder snabbare insatser med hjälp av olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det gäller till exempel arbetspraktik, praktisk kompetensutveckling och coachning för att hjälpa de enskilda att hitta rätt väg tillbaka till ett arbete.

Anf. 41 TOMAS TOBÉ (m):

Fru talman! Jag får tacka arbetsmarknadsministern för svaret. Det känns bra att det kommer reformer på plats också för dem som nu blir arbetslösa.

Jag nämnde tidigare mitt hemlän Gävleborg. En annan intressant iakttagelse är att Gävleborg har landets högsta arbetslöshet. Det finns redan många som står utanför arbetsmarknaden och som har stått utanför länge. Det finns en risk när arbetslösheten kommer att öka att dessa personer och grupper kommer att stå ännu längre från arbetsmarknaden.

På vilket sätt, arbetsmarknadsministern, avser regeringen att arbeta för dem som redan står långt borta från arbetsmarknaden, till exempel långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna och så vidare, för att de ska få bättre möjligheter att hävda sig på arbetsmarknaden?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Låt mig komplettera min tidigare genomgång med ytterligare en möjlighet, nämligen att söka medel genom Europeiska socialfonden för att till exempel kunna genomföra utbildningar under, över och efter varselperioderna. Det är 12,6 miljarder med statens samfinansiering. De pengarna finns också redo att söka. Det finns goda exempel där man jobbar på det sättet. Scania i Södertälje är ett exempel.

Jag håller helt med Tomas Tobé i frågan om de långtidsarbetslösa. Vi får inte ge upp dem som har sett både en och annan högkonjunktur passera utan att ta sig in på arbetsmarknaden. Tvärtom vill vi öka insatserna genom till exempel ännu mer insatser i jobb- och utvecklingsgarantin för de långtidsarbetslösa, i kombination med nedsättningen av arbetsgivaravgifterna genom nystartsjobben. Det är två sådana vägar som syftar till att underlätta de långtidsarbetslösas möjligheter att ta sig tillbaka.

Jag vill också peka på samarbetet mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i rehabiliteringssyfte för att underlätta och hjälpa till.

Villkoren för svenska mjölkproducenter

Anf. 43 HELÉN PETERSSON i Umeå (s):

Fru talman! Min fråga är till jordbruksminister Eskil Erlandsson.

EU har nyligen beslutat i strid med den svenska ståndpunkten att öka subventionerna för mjölkproduktionen. Dessutom har EU beslutat att förlänga Finlands undantag för mjölkkvoter. Därmed har man gynnat den finska mjölkproduktionen på bekostnad av den svenska.

Vilka åtgärder tänker Eskil Erlandsson vidta för att göra det möjligt för svenska mjölkbönder att konkurrera på lika villkor som de finska?

Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Frågan innehåller två delar. I samband med den så kallade hälsokontrollen kom man överens om en mängd saker. Bland annat erhöll Finland en möjlighet att fortsätta att koppla samman de stöd som utgår till vissa produkter inom jordbruksområdet.

Detta förfarande är något som vi från svensk sida inte vill ha, och vi har emotsatt oss. Trots det blev det så efter de förhandlingar och den omröstning som vi hade. I sak innebär detta inte att det blir mer pengar till det finska jordbruket. Den andra delen är den nationella stöddelen som vi har ungefär samma förutsättningar för i Sverige. Vi har våra Norrlandsstöd. Finland har sina Finlandsstöd.

Anf. 45 HELÉN PETERSSON i Umeå (s):

Fru talman! Jag känner mig inte helt trygg med svaret. I dag är det rent konkret så att i mataffären står svensk yoghurt sida vid sida med finsk yoghurt. Den finska yoghurten är subventionerad av svenska skattepengar. Det betyder att vi underminerar svenska mjölkbönders möjlighet att fortsätta sin verksamhet. Jag vill höra om jordbruksministern tycker att det ska vara så.

Anf. 46 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Min grundinställning är att produktion ska ske på lika konkurrensvillkor när vi nu har en gemensam marknad, vilket jag och jag hoppas frågeställaren är överens om att vi ska ha. Det ska inte finnas skillnader i förutsättningar för produktionen. Vi gör allt för att de ska arbetas bort.

Jag vill återigen påpeka att vi har vissa nationella särlösningar. I vårt land har vi ett Norrlandsstöd. Det innebär att vi lägger pengar på att behålla och utveckla en jordbruksproduktion i norra delen av Sverige. På

Elevinflytande

Frågestund

Anf. 47 FREDRIK MALM (fp):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsministern.

Rädda Barnen presenterade en rapport förra veckan som bland annat återgavs i Sveriges Radios Ekot, en rapport där man argumenterar för ökat elevinflytande i skolan. Man drar det där ganska långt, enligt min uppfattning. Man förespråkar en modell där 13-, 14- och 15-åringar i skolan ska vara med och ha ett direkt inflytande över hur skolans ekonomiska resurser fördelas.

Nu pågår arbete med en ny skollag, arbete med en ny gymnasieform och en del annat. Det är viktigt att elevinflytandet stärks. Samtidigt är det viktigt att ha ett rimligt förhållningssätt till elevinflytande, som enligt min uppfattning inte handlar om att eleverna ska vara i majoritet i skolans styrelse eller att elever som har fem år kvar tills de blir myndiga ska ha inflytande över en mångmiljonbudget i skolan.

Hur ser utbildningsministern på arbetet med elevinflytande inom ramen för det kommande arbetet med olika propositioner och lagar?

Anf. 48 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Tack för frågan! Frågan om elevernas inflytande i skolan är en av de diskussioner som gick helt fel under en lång följd av år. Jag tycker att eleverna ska ha inflytande i skolan, men eleverna ska inte bestämma i skolan. Det är en väldigt viktig skillnad.

Eleverna är elever och ska i första hand vara i skolan för att lära sig och få kunskaper, men de ska naturligtvis också utöva ett rimligt inflytande. I takt med att eleverna blir äldre och äldre, i högstadiet och gymnasiet, kan de få alltmer inflytande, till skillnad från små barn i skolan. Men till sist är det de vuxna i skolan som ska bestämma där. Där delar jag frågeställarens attityd.

Jag tyckte till exempel att det var helt galet när den förra regeringen införde en bestämmelse om att man skulle ha en styrelse i gymnasiet, som skulle få bestämma på gymnasiet, där eleverna var i majoritet och där eleverna skulle kunna rösta ned rektorn i viktiga frågor. Att elever som inte ens är myndiga att teckna ett banklån skulle ha ansvar för en miljonbudget är inte rimligt.

Eleverna ska ha inflytande i skolan, men de ska inte bestämma i skolan.

Anf. 49 FREDRIK MALM (fp):

Fru talman! Tack så mycket för svaret! Elevinflytande är viktigt – det tror jag att vi alla är överens om, ministern också. Jag delar uppfattningen att eleverna inte ska ha den yttersta bestämmanderätten i skolan. Det finns en orsak till att lärarna är lärare, rektorn är rektor och eleverna är elever. Där är vi helt överens.

Frågan är bara lite mer konkret hur detta kan försäkras. Det finns dels ett inflytande i form av att eleven ska ha ett inflytande över lektioner,

uppläggning, planering och en del sådana saker, dels ett mer formellt inflytande i fråga om att kunna välja skola, inriktning och så vidare, och dels ett kollektivt inflytande i form av elevråd och annat.

Kan ministern lite mer konkret berätta hur man kan stärka detta?

Anf. 50 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag kommer senare i år att lägga fram en proposition om en helt ny skollag där det här kommer att regleras lite mer, och dessutom regleras mer än i dag. I den gamla skollagen har det här varit väldigt luddigt beskrivet. Jag tror till exempel att den typen av bestämmelser att det ska finnas elevråd helt har lyst med sin frånvaro eller åtminstone varit väldigt luddigt utformade i den gamla skollagen.

Jag kan redovisa min grundattityd nu, och vi återkommer senare i år från regeringens sida. Min grundattityd är alltså ungefär den som frågeställaren själv ger uttryck för.

Har man principen en man en röst, som vi har när svenska folket ska välja till riksdagen, är alltid eleverna fler än lärarna och ska då alltid kunna rösta ned lärarna. De som använder ordet elevdemokrati flitigt brukar ofta närma sig den definitionen, att på grund av att eleverna är fler ska de bestämma.

Man måste ha klart för sig att elever och lärare är i skolan på olika villkor. Eleverna är där för att lära sig saker som de ännu inte kan, och det begränsar något deras möjlighet att utöva ett aktivt inflytande. Eleverna ska ha inflytande, men de ska inte bestämma i skolan. Det är min grundattityd.

Hagmarkernas biologiska mångfald

Anf. 51 TINA EHN (mp):

Fru talman! Min fråga är till jordbruksministern, och den handlar om den biologiska mångfalden i våra hagmarker.

Sverige har skrivit på konventionen om biologisk mångfald. Sveriges riksdag har beslutat om de 16 miljömålen. Ett av dessa är ett rikt växt- och djurliv. De här målen verkar svåra att uppnå. Just nu hotar EU:s byråkrati det här målet än mer genom att man inte vill acceptera den svenska hagmarken som betesmark.

I det gårdsstöd som betalas ut till Sveriges jordbrukare måste vi nu anpassa oss till EU. EU vill inte tillåta den mängd träd och buskar som är vanlig i vårt landskap. Sverige försöker anpassa sig, men det börjar gå över styr. Det ser inte bra ut. Signalerna kommer om att motorsågarna nu är på gång för att rensa upp så att stödet inte försvinner.

Min fråga är då: Vilka åtgärder avser jordbruksministern att vidta för att säkra den viktiga biologiska mångfald som dessa marker innehåller?

Anf. 52 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag hade velat behålla det system som vi har haft fram tills nu. Men i den revision som EU-revisionen gjorde visade det sig att vi har stöd till marker som inte, enligt den definition som finns, utgör jordbruksmark. Vi är alltså tvingade att ändra på systemet.

I den hälsokontroll som jag redovisade i den tidigare frågeställningen fick Sverige, genom ett skickligt förhandlande från vår sida, tillgång till de pengar som har gått till de här markerna, som nu inte är stödberättigade, att användas till de mest värdefulla svenska betesmarkerna, som vi kallar dem. Vårt förslag hur detta ska definieras kommer inom en relativ närtid, så att vi inte tappar ett års stöd nu.

Anf. 53 TINA EHN (mp):

Fru talman! Jag tackar för det svaret. Risken är väl stor att det bara blir de särskilt värdefulla markerna som vi då slår vakt om. Det finns ett hot om det. Vi har ju vardagsmarken också.

Det är, som sagt var, om gårdstödet som den här uppgörelsen är gjord. Förslaget har gått från 50 till 60 träd per hektar. Med begreppet särskilt värdefulla marker kan man tillåta upp till 100 träd per hektar, om jag har förstått det rätt. Men underlaget visar att genomsnittet i de här värdefulla markerna ofta är betydligt fler träd. Och specifikt finns det på Gotland marker med fler än 100 träd per hektar, som dessutom innehåller rödlistade arter.

Vi ska motivera andra nationer att inte hugga ned rika biologiska värden i olika biotoper, och om vi själva inte lyckas säkra de här rika biologiska värdena blir det väldigt tveksamt.

Jag ställer då ytterligare en fråga: Finns det någon möjlighet att Sverige skulle kunna vänta med att slå fast en definition, så att det blir en långsiktigt hållbar definition?

Anf. 54 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt oss först vara överens om att EU:s jordbruksstöd ska gå till jordbruksmark. För att skydda den biologiska mångfalden finns det miljöersättningar. Vi har nu fått löfte om att flytta pengar från jordbrukspotten till miljöpotten, från den första till den andra pelaren, så att vi kan fortsätta att ge stöd till de marker som har höga miljövärden men som enligt EU:s definition inte är jordbruksmark. Denna uppgörelse är jag glad för att inte säga lycklig över.

För att vi inte ska tappa ett års miljöpengar är jag angelägen om att vi snabbt slår fast kriterier och får dem fastställda och godkända även av Europeiska unionen, så att vi inte tappar den biologiska mångfald som jag är rädd om i landet.

Planeringsprocessen för infrastrukturinvesteringar

Anf. 55 HANS STENBERG (s):

Fru talman! Jag har en fråga till infrastrukturminister Åsa Torstenson.

Regeringen har aviserat att man ska tillsätta en utredning för att se över planeringsprocessen när det gäller infrastrukturinvesteringar. Det är bra att regeringen ser över planeringsprocessen, därför att det tar i dag alldeles för lång tid mellan det att man beslutar att bygga en väg eller järnväg tills man kommer till ett verkligt utförande.

Frågan är inte helt outhärdad tidigare. Både Miljöbalkskommittén och PBL-kommittén har lagt fram en del förslag på det här området som

skulle kunna snabba upp processen utan att man för den skull behöver ge avkall på miljökraven. En del av de förslagen är ännu inte genomförda.

Jag vill därför fråga Åsa Torstensson: Vad kommer regeringen att göra för att snabbt genomföra de effektiviseringsförslag som faktiskt redan är utredda?

Anf. 56 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Tack för frågeställningen, som är i allra högsta grad aktuell i alla delar av landet. Många är frustrerade över att det tar så lång tid. Dessutom kostar tid pengar.

Som Hans Stenberg mycket riktigt säger finns det i dagsläget, med befintlig lagstiftning, möjlighet att strama upp tiderna och inom befintliga ramar genomföra planeringsprocessen snabbare.

Det åligger nu Banverket och Vägverket att arbeta med detta och se hur man kan arbeta snabbare med befintlig lagstiftning. Det är en del av det arbete som också har initierats parallellt med utredningen.

Anf. 57 HANS STENBERG (s):

Fru talman! Detta handlar ju inte bara om det befintliga lagutrymmet. Det finns också förslag om förändringar i prövningsprocesser och annat som skulle kunna snabba på det hela. Problemet är att om vi nu avvaktar utredningen, som behöver få ta sin tid, och beredningsarbetet, kan vi sedan konstatera att inget blev gjort åt den här frågan under mandatperioden. Det är helt ohållbart, som jag ser det.

En viktig del i det här är också regeringens eget arbete med miljöprövning. Det är tyvärr inte ovanligt att viktiga väg- och järnvägsprojekt blir liggande och försenas till och med i flera år för att regeringen inte hinner med sin miljöprövning. Vad avser ministern att göra för att snabba upp den processen? Den är det ju helt och hållet regeringen som äger.

Anf. 58 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! I ärlighetens namn, Hans Stenberg, är det ju inte så att förseningarna för den infrastruktur som många människor väntar på beror på den här regeringen. Däremot är det den här regeringen som vidtar åtgärder för att just ta ett samlat grepp och göra en samlad översyn, som dessutom ska vara en parlamentarisk utredning. Jag tror att det är oerhört viktigt att alla nivåer är involverade eftersom det naturligtvis också är en del som ramlar ned på det kommunala självstyret, PBL-lagstiftning och så vidare.

Det är mycket viktigt att vi tar ett samlat helhetsgrepp så att alla parter är involverade i de förändringar som krävs för att vi ska kunna både tjäna tid, och därmed också pengar, och för alla delar av landet effektivare och snabbare ta fram en bra infrastruktur på väg- och järnvägssidan.

Ett försvarsavtal mellan Ryssland och Island

Anf. 59 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Min fråga går till försvarsminister Sten Tolgfors och handlar om vad regeringen gör för att undvika att Ryssland ska teckna försvarsavtal med Island.

För några månader sedan var jag på en Rifostudieresa till Island och fick möta den oro som många islänningar har just för att man känner att man alltmer vill närma sig de nya vännerna i Ryssland. När andra vänner, som man uttryckte det, sade nej under finanskrisen sträckte Ryssland fram sin hand.

I dag finns en oro. Vi vet att Island är ett Natoland. Vi vet att Ryssland kapprustar, och vi vet också att Island inte har något försvar efter att USA har dragit tillbaka sina styrkor därifrån. Hur reagerar försvarsministern i det här läget?

Anf. 60 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Det är inte något försvarsavtal som Ryssland har tecknat med Island. Island behövde ju söka lån i en akut finansiell kris. Det är där som diskussionen kom upp. Annars är det precis som frågeställaren säger: Island är integrerat med Nato och västvärlden fullt ut.

Samtidigt vill jag säga att Barentsområdet, alltså området norr om den Skandinaviska halvön är ett område som växer i intresse. Nya kommunikationsvägar för till exempel handelssjöfart öppnas när is försvinner. Nya naturresurser öppnas för utvinning. Vi vet också att Ryssland har betydande militär kapacitet på Kolahalvön. Barentsområdet är intressant och av växande intresse. Dock ser jag inte den omedelbara koppling till Island som frågeställaren antyder.

Jag vill också säga att vi nu har ett fördjupat nordiskt samarbete mellan inte minst Sverige, Norge och Finland. Det är ett nordiskt samarbete där självfallet också Island måste komma att ingå i samtal och projekt långsiktigt.

Anf. 61 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag är väldigt glad för den redogörelsen. Men den oro jag mötte hos islänningarna gällde att det var väldigt nära mellan den finansiella krisens lösningar och förhandlingar till försvarssidan. Därför tyckte jag att det var väldigt viktigt att uppmärksamma och fråga vår regering om hur man kan komma intill och låta Norden också fortsättningsvis bestå också av Island. Att man hittar lösningar är viktigt för oss alla, inte minst i vårt land, så att också Island får vara ett fritt Natoland framöver.

Anf. 62 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Jag tror att det är lätt att instämma i den ambitionen. Det är självfallet också precis på det sättet det kommer att vara. Det finns ingen konkret oro för något annat.

Däremot är det så att Island går igenom en mycket jobbig period just nu. Den ekonomiska krisen drabbar landet oerhört hårt på ett sätt som jag tror att vi i Sverige inte riktigt kan förstå. Det är ett litet land som tidigare hade en mycket stor banksektor. Den svenska regeringen har tillsammans med andra länder agerat på den ekonomiska sidan, men då handlar det mer om Anders Borgs ansvarsområde än mitt. När det gäller den militära delen hyser jag inte samma oro som frågeställaren, men jag delar helt ambitionen. Det nordiska samarbetet på alla områden är oerhört viktigt för den här regeringen. Det inkluderar också mitt område.

Frågestund

Anf. 63 RUNE WIKSTRÖM (m):

Fru talman! Jag tänker ställa en fråga till statsrådet Torstensson. Frågan är: Är ministern beredd att vidta några åtgärder för att förbättra penninghanteringen i glesbygderna? Svensk Kassaservice har ju sedan en tid upphört med sin verksamhet i delar av vår glesbygd. Detta har ställt till med stora problem för penninghanteringen för både affärer och andra näringsidkare.

Som ministern vet bor jag själv på en ö i Stockholms skärgård som heter Möja. Där har kassaservicen upphört. Ska man med ordinarie trafik åka till närmaste bank med sin dagskassa tar det i princip en hel dag, för kommunikationerna är väldigt glesa. Ska man göra sig av med sina dagskassor och inte ligga på pengarna går det åt en anställd för att sköta den uppgiften, plus att det medför stora problem med bussar och båtar, och att gående ta sig till banken medför också vissa risker.

Anf. 64 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag ska börja med att bekräfta det som frågeställaren Rune Wikström säger. Svensk Kassaservice har under hösten avvecklats efter ett riksdagsbeslut. Jag tror att det också är viktigt att se att servicen från Svensk Kassaservice under många år har förändrats, för det har varit färre och färre som har efterfrågat den. Betalningar och hanteringen av kontanter har förändrats dramatiskt, vill jag påstå.

Post- och telestyrelsen fick i uppdrag att handla upp de grundläggande betaltjänsterna. Inför den upphandlingen gjorde Post- och telestyrelsen bedömningen att just upphandling av emottagande av dagskassor inte behövdes. Man gjorde bedömningen att det antingen redan finns tillräcklig service för att ta hand om dagskassor på marknaden eller att initiativet att avveckla kassaservicen i sig kommer att skapa förutsättningar för att marknaden ska växa och utvecklas med möjligheter att ta ansvar för dagskassorna.

Anf. 65 RUNE WIKSTRÖM (m):

Fru talman! Nu finns det ju en tremilsgräns. Finns det ingen bank inom tre mil ska kassaservicen få fortsätta. Från vår ö har vi knappt tre mil in till centrum i Gustavsberg, men likväl tar det mycket lång tid att resa dit. Avstånd kan man inte räkna i mil, speciellt inte när det finns vatten emellan. De måste räknas i tid om det ska finnas någon rättvisa.

Härifrån, där jag nu står, har jag sex mil hem, men det tar mig mellan två och en halv och tre timmar att ta mig dit. Missar jag den båt som går klockan halv sex på eftermiddagen får jag vänta till dagen efter.

Avståndet tre mil är alltså mycket missvisande. Man måste börja räkna avstånd i tid för att få någon rättvisa.

Anf. 66 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Frågeställningen är oerhört viktig av den anledningen att det är så många som berörs av den, även om det är färre och färre över tid. Vi ska också ha respekt för att all förändring i sig kräver tid för att

också marknaden ska träda in och ta över det som en gång tidigare skötes på annat sätt.

Det är två delar i detta. Själva upphandlingen, som Post- och telestyrelsen ansvarar för, gäller den grundläggande servicen till de delar av landet där det här inte sker på marknads grunder. Det gäller 15 orter och 73 landsbygds- eller glesbygdsområden. Men det gäller också äldre och funktionshindrade. Den upphandlingen är redan gjord. Den är verkställd, så att säga.

Men vad gäller dagskassorna gjorde Post- och telestyrelsen bedömningen att det just där inte behövdes någon upphandling av den anledningen att man ser att det finns en marknad, en bank eller ett banksystem eller att det här kommer att ge incitament, så att marknaden tar vid.

Men för att också möta oron ska jag säga att länsstyrelserna har ett uppdrag att följa det här i syfte att se hur servicen förändras och hur den utvecklas.

Den försvarspolitiska propositionen

Anf. 67 ANDERS KARLSSON (s):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa frågan till försvarsminister Tolgfors.

I morgon kommer planeringsanvisningarnas svar från Försvarsmakten till regeringen. Försvarsmakten har haft cirka två månader på sig att svara på de anvisningar som regeringen har gett, som ska ligga till grund för en försvarspolitisk proposition, en inriktningsproposition, mellan 2010 och 2014.

Det här forceras nu fram i en oerhörd hastighet. Man fick två månader när man normalt har tolv månader på sig att svara på planeringsanvisningarna.

I praktiken får Försvarsdepartementet två tre veckor på sig att skriva en proposition om det som är så centralt och viktigt för Sverige, den försvars- och säkerhetspolitiska grenen.

Därför är en fundering och en fråga till försvarsministern: Är inte tiden för kort i en så viktig fråga?

Samtidigt har kollegan Björklund, som sitter där framme, varit ute och sagt att det inte är den försvarspolitik som man vill ha i Sverige.

Anf. 68 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Jag tycker att det är oerhört talande att när Socialdemokraterna pratar försvarspolitik är det process och form och tidsplan och absolut ingenting av innehåll och än mindre av finansiering.

Det är ett parti som vill göra kraftiga nedskärningar, 5 miljarder, på Sveriges försvar, mer än Vänsterpartiet för första gången i svensk politisk historia. Och man ska göra upp med ett miljöparti som vill ta ytterligare ett antal miljarder, totalt åtta. Då blir det nog en processdiskussion.

Men börja den internt, Anders Karlsson! Är det din linje som gäller, att skära ned internationella insatser? Är det partisekreterarens linje som gäller, att dubbla internationella insatser? Är det Björn von Sydows linje som gäller, att lägga 12 miljarder mer? Eller är det Mona Sahlins, som plockar bort Sydow som talesman för Socialdemokraternas linje?

Vi skriver sedan länge på en proposition. Vi har haft ett utredningsarbete under årslånga perioder i Försvarsberedningen för att ta fram underlag. Därmed finns det ett mycket gott underlag. Dessutom är det en nära dialog med Försvarsmakten, som precis som Karlsson säger – det är det som jag håller med honom om – inkommer just i morgon med sitt svar.

Anf. 69 ANDERS KARLSSON (s):

Fru talman! Jag kan väl konstatera att det är som alla de andra gångerna jag har ställt frågor till försvarsministern. Jag får inget svar, utan han talar om den socialdemokratiska politiken.

Jag trodde att försvarsministern likt den övriga regeringen hade förstått att de regerar och att det inte är vi socialdemokrater som gör det. Därför står frågan kvar: Är inte tiden för kort för ett så viktigt beslut som det om Sveriges säkerhets- och försvarspolitik?

Är det försvarsministerns och regeringens linje som gäller, eller är det din kollega Björklunds, som sitter vid sidan av dig där framme? Det är viktiga frågor för svenska folket att få svar på.

Samtidigt har vi sagt vid ett stort antal tillfällen att Mona Sahlin vill ha partiledaröverläggningar i denna så viktiga fråga för Sveriges framtid. Jag begär ett svar denna gång. Och uteslut nu oss! Vi är i opposition. Jag hoppas att vi kommer till makten efter 2010. Då ska vi göra en försvarspolitik värd namnet.

Anf. 70 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fru talman! Då hittar vi en punkt till där vi håller med varandra, nämligen att Socialdemokraterna är i opposition. Det märks verkligen i deras agerande.

I höstas försökte de jaga regeringen för att det stora problemet var att planeringsanvisningarna var försenade, märk väl på grund av Georgienkriget. Vi ville göra en seriös säkerhetspolitisk analys av läget efter Georgienkriget innan vi gav planeringsanvisningar till Försvarsmakten.

Nu är problemet att det går för fort. Då gäller det framför allt för Socialdemokraterna att hänga med. Jag är helt intresserad av och inställd på att träffa en bred uppgörelse. Men om vad, Anders Karlsson? Jag har hittills icke hört om en enda sakfråga från Socialdemokraterna som är viktig för er och som ni vill diskutera. Försvarspolitik är för Anders Karlsson en almanacka och ingenting annat. Vi jobbar inte så.

Vi antog planeringsanvisningarna med ett regeringsbeslut som per definition är enigt i november, och svaret inkommer i morgon. Därefter fullgör vi propositionen, och därefter kommer riksdagen att få ta ställning.

Men börja du, Anders Karlsson, med att förhandla med dina egna! Fortsätt sedan med dem som du avser att vilja regera med, om du skulle få möjlighet!

Anf. 71 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag riktar min fråga till Sven Otto Littorin, så det är bra att han ställer sig i talarstolen, och så hoppas jag att jag får svar på min fråga och inte nya frågor.

Jag träffade i går arbetslösa ungdomar i Karlskoga. De framförde rätt mycket synpunkter på den nuvarande regeringens politik.

Man tycker att man får för låg ersättning. Man förstår inte varför ungdomar inte erbjuds längre utbildningsinsatser. Framför allt förstår man inte varför man ska behöva vänta 90 dagar innan man får en aktiv åtgärd.

Jag har stor respekt för deras synpunkter, och just den där frågan om 90 dagar tycker jag är oerhört viktig.

Så min fråga till statsrådet Littorin är: Vad avser regeringen att göra för att se till att Arbetsförmedlingen redan från dag ett aktivt agerar för att arbetslösa ungdomar ska få en aktiv åtgärd?

Anf. 72 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Eva-Lena Jansson ställer bra frågor. Det är bra att vi har möjlighet att diskutera ungdomsarbetslösheten.

Min grundläggande åsikt är att man först och främst ska bli erbjuden coachningshjälp för att kunna hitta rätt på arbetsmarknaden, för att kunna hitta rätt i utbildningssystemet, för att kunna hitta rätt när det gäller vad man ska ta sig för.

Under den första perioden – och det är samma sak när det gäller jobb- och utvecklingsgarantin – ska man få den typen av coachning, som vi nu lägger 1,1 miljard extra på under det här året för att man ska få den typen av hjälp.

Det kan innebära att man ska tillbaka till det ordinarie utbildningssystemet, om man till exempel saknar ett färdigt gymnasiebetyg eller vad det nu kan vara. Därför är det så bra att vi nu, med utbildningsministerns hjälp, har tillskjutit extra medel för att öka antalet platser i det ordinarie utbildningssystemet.

Därtill har vi i decemberpaketet skjutit till ungefär 4 miljarder, som leder till 60 000 nya platser, för insatser i arbetsmarknadspolitiska åtgärder som man ska få ta del av när man har fått den här coachningshjälpen.

Anf. 73 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Det är intressant att ställa frågor, för man får aldrig några svar.

Jag ställde alltså en konkret fråga: Vad avser statsrådet att göra för att arbetslösa ungdomar ska få en aktiv åtgärd från dag ett och inte sitta hemma och vänta i 90 dagar på att få ett stöd?

Många av de arbetslösa ungdomarna kan gå vidare själva. Men ett stort antal ungdomar behöver också stöd, och de behöver stöd första dagen.

De ska inte få höra från Arbetsförmedlingen: Återkom om 90 dagar, så ska vi se om vi kan hjälpa dig, för då får du komma in i den så kallade jobbgarantin, som inte är en garanti för jobb, utan en garanti för att du får sitta i en lokal tillsammans med andra långtidsarbetslösa ungdomar!

Så min fråga till Littorin kvarstår: Vad avser statsrådet Littorin att göra för att Arbetsförmedlingen ska vidta insatser redan från dag ett?

Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Möjligen har Eva-Lena Jansson inte hört svaret, för svaret är att coachning är en aktiv åtgärd. Det är en åtgärd som syftar till att man ska kunna erbjuda en utbildningsplats, till exempel i det ordinarie utbildningssystemet.

Det är en aktiv insats med olika typer av utbildningar. Det handlar till exempel om att kunna läsa klart gymnasiet, läsa klart vad det nu är man behöver. Men för att kunna göra det på rätt sätt måste man ju veta vad den här personen har för ambitioner, för mål, för förutsättningar och för framtidsplaner.

Det är först när den genomgången har gjorts som man kan få den hjälp som man faktiskt behöver. Det handlar om att få den här hjälpen genom de coacher som vi nu lägger en dryg miljard på bara i år. Resurserna är redo i dag. Arbetsförmedlingen står redo att göra detta i dag.

Det livslånga lärandet

Anf. 75 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Jag riktar mig till utbildningsminister och tillika folkbildningsminister Björklund.

Sverige är enligt EU bäst i klassen när det gäller det livslånga lärandet i Europa. Anser då inte ministern att Sveriges EU-ordförandeskap till hösten är ett bra tillfälle att marknadsföra svensk folkbildning, så att övriga länder kan ta efter, kanske ett europeiskt kunskapslyft?

Enligt Europeiska kommissionens senaste avstämning ligger vi bäst till i EU när det gäller de vuxnas lärande, och vi ligger bra till tack vare folkbildningen.

Samtidigt sägs det i en lägesrapport inför vad som kallas Utbildning 2010 att man i övriga EU inte når ända fram när det gäller det livslånga lärandet.

Man når inte upp till riktmärket. Detta kan jag säga är ett rop på hjälp. Denna hjälp kan vi i Sverige ge. Sverige är i topp, och detta svenska resultat förpliktar.

Anf. 76 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag har samma uppfattning som frågeställaren. Det är en viktig fråga. Alltsedan Lissabonstrategin antogs i EU för åtta nio år sedan är det ett ökat fokus på utbildningsfrågor i EU. Traditionellt är inte utbildningsfrågor stora i det europeiska samarbetet just för att varje land värnar starkt om att få utveckla sitt eget utbildningsväsen efter sina egna

traditioner. Men de senaste åren har samarbetet ökat inom EU på utbildningsområdet.

Sverige har stora problem på utbildningsområdet med resultat i grundskola och gymnasium, men på två områden är vi föredömen. Många andra tittar på oss och lär sig av oss. Det ena är de riktigt små barnen och vad man gör i förskoleverksamheten. Det andra är utbildning för vuxna.

Där har vi både väl utbyggda system och hög kvalitet i det. Jag delar helt uppfattningen att folkbildningen är en viktig del i detta.

Det är inte så alldeles lätt för länder att kopiera folkbildning genom politiska beslut. Folkbildning är ju per definition något som har vuxit fram i det civila samhället vid sidan av politiken genom folkrörelser och organisationer. Men många länder tittar på Sverige när det gäller det livslånga lärandet och vuxenutbildning, och vi delar gärna med oss.

Anf. 77 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s):

Fru talman! Jag är inte riktigt nöjd med svaret. Det livslånga lärandet gör att man får en andra chans. Jag ska också ge folkbildningsministern det.

Sverige har ett officiellt erkännande. Vår samsyn i landet är unik. Det är en del av den ideella sektorn, och studieförbunden finns i alla kommuner tillsammans med många folkhögskolor.

Jag anser att vi ska ta chansen att visa upp det och låta andra i EU tillgodogöra sig vår kunskap. Vi har en lång historia av icke-formellt lärande. Detta ska visas som en resurs.

Det svenska ordförandeskapet anser jag är ett alldeles utmärkt tillfälle just för arbetsmarknadens skull, kompetensnivåns skull och inte minst för sysselsättnings- och tillväxtnålens skull. Tror folkbildningsministern att Europa kan klara målen utan det livslånga lärandet? Jag skulle önska ett europeiskt toppmöte i Sverige till hösten, förlagt till en folkhögskola där även representanter från folkbildningsförbunden deltar.

Anf. 78 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Jag tackar både för frågan och engagemanget som frågeställaren visar. Frågan är viktig. Jag kan säga att under den tid jag kommer att vara utbildningsminister kommer vi att driva folkbildnings- och vuxenutbildningsfrågor, inte bara det halvår vi är ordförande i EU utan hela tiden.

Frågan har varit uppe på toppmöten vid flera tillfällen under de två år jag har varit minister hittills. Jag är väl den förste utbildningsminister som har tillsatt en statssekreterare som bara sysslar med vuxenutbildningsfrågor. Hon är oavbruten, tycker jag, på resande fot i Europa i dessa frågor, andra medarbetare också.

Jag delar frågeställarens uppfattning. Här har vi mycket att dela med oss av, erfarenheter, inställning och annat, även om, som jag sade i mitt första inlägg, det inte är så lätt för ett land att kopiera folkbildningstraditionen. Den har vuxit fram genom folkrörelser och enskilda initiativ. Men vi delar med oss så mycket vi kan. Själva tanken på det livslånga lärandet har slagit rot över hela Europa, kan man säga.

Frågestund

Anf. 79 FREDRIK SCHULTE (m):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsministern. Om jag har förstått saken rätt avser regeringen att lägga fram en proposition om likvärdiga ekonomiska villkor för friskolor och kommunala skolor. Det är ju väldigt positivt. Det finns gott om exempel på socialdemokratiskt styrda kommuner som missgynnar friskolor.

Jag undrar med anledning av det ifall Jan Björklund kan svara på om man kommer att göra något åt systemet med momskompensation. I dag får kommunerna söka momskompensation hos staten för 6 procent av kostnaden för alla elever som går i friskolor. Men kommunerna behöver inte i sin tur sedan betala ut fulla beloppet till friskolorna och kan alltså tjäna pengar på det här systemet. Så kan det ju inte riktigt vara tänkt.

Samtidigt är det få friskolor som faktiskt har momskostnader på 6 procent. Då undrar jag ifall det här är något som regeringen avser att i närtid göra någonting åt.

Anf. 80 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Det kommer som sagt inom kort en proposition från regeringen. Innan vi har klubbat den är jag väl inte riktigt beredd att gå in på alla detaljer om vad som kommer att stå i den. I några punkter är det kanske inte helt klart heller.

Om jag mer på det generella planet försöker besvara frågan har frågeställaren rätt i att det finns ett antal kommuner i Sverige som man väl får säga mer eller mindre medvetet tricksar med beräkningarna när de ska ge ersättning till friskolor. Själva grundtanken i skollagen är att en friskola ska ha likvärdig ersättning från kommunen som om den hade varit en kommunal skola.

Men det är inte alldeles lätt att säga vad som är likvärdigt. Det finns rader av frågetecken när det gäller vad som är likvärdigt. Man kan börja diskutera olika faktorer. Det kan handla om momsfaktorn. En är att kommuner inte betalar moms. Privata företag betalar moms. Det kan handla om lokalkostnader. Det finns rätt många områden där det är tolkningsfrågor.

Tanken är att i den lag som vi nu lägger fram ska friskolorna garanteras en rättssäkerhet i detta för att verkligen få likvärdig ersättning.

Anf. 81 FREDRIK SCHULTE (m):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret. Jag får väl spánt invänta propositionen. Jag hoppas att den kommer snart.

Då undrar jag ifall regeringen har resonerat om att hitta motsvarande lösning på den här typen av problem som även finns inom andra sektorer, till exempel äldreården. Har man funderat över att korrigera motsvarande system där?

Anf. 82 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru talman! Det är en rätt stor skillnad mellan skola och vårdsektorn i det här avseendet. I skolsystemet har vi skolpeng och friskolor med etableringsfrihet. I vårdsektorn är i varje fall än så länge det huvudalternativ

som man använder för att få privata verksamheter entreprenadupphandling. Då har man egentligen inte ett pengssystem på samma sätt. Där får man lägga in ett anbud och tala om hur mycket pengar man vill ha. Så väljer landstinget eller kommunen den entreprenör man vill ha. Där finns det inte en fast peng, men ibland förekommer det att kommuner försöker mixtra ihop systemen för att få en peng där också.

Men den lagstiftning som frågeställaren nu avser kommer att handla om skolsystemet. Går man över till ett pengssystem i andra verksamheter bör man naturligtvis också där minimera risken för att kommuner som av någon anledning inte gillar privata verksamheter ska kunna sabotera beräkningen. Tanken är att en friskola ska kunna gå till domstol för att säkert få likvärdig ersättning. Kommunen ska inte kunna tricksa.

Resurser till kompetensbevarande utbildning för företagen

Anf. 83 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Min fråga går till arbetsmarknadsministern. Det insåg han så fort jag reste mig.

Det handlar om regeringens oförmåga att hantera den svåra kris som Sverige står inför. Vi socialdemokrater har lagt fram ett förslag där vi har sagt att om företagen är med och bidrar kan staten stå för utbildning och en del av lönekostnaden. Utbildningen ska då riktas mot områden som är avgörande för företagens långsiktiga konkurrenskraft.

Detta är någonting som även de av regeringen utsedda samordnarna har satt som en av de absolut viktigaste punkterna, och man har krävt snabba besked på den punkten. Bekymret nu är att det kommer snabba men motstridiga besked. Beroende på vem man pratar med i den borgerliga majoriteten får man olika svar.

Det är väldigt viktigt att den här frågan landar i att samordnarnas krav kan tillgodoses. Arbetsgivarna står bakom det här kravet. Fackföreningarna också.

Men vi måste ha ett riktigt, ordentligt och tydligt svar från den borgerliga majoriteten och från regeringen om man kan genomföra en sådan här åtgärd.

Anf. 84 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag tackar Patrik Björck för frågan. Jag vet inte om det kan tyckas vara ett dåligt och otydligt svar när statsministern, näringsministern och arbetsmarknadsministern på samma dag säger nej till permitteringslönesystem. Det måste väl ändå vara ett rätt tydligt besked i den frågan.

Skälen är tre. För det första är min grundläggande åsikt att pengar till arbetslösa ska gå till arbetslösa och inte täcka privata företags lönekostnader. Men där har Patrik Björck uppenbarligen en annan syn och vill gärna subventionera storföretagens lönekostnader, gärna dem med utländskt ägande. Där skiljer vi oss åt ganska radikalt.

Det andra skälet är att det är en väldigt dålig träffsäkerhet. Det riskerar att bli dyrt, och det riskerar att träffa fel. Det var därför som Socialdemokraterna avskaffade det gamla permitteringslönesystemet den 30 juni 1995.

Det tredje skälet – det tycker jag att vi borde vara överens om – är att till exempel i verkstadsavtalet har Metall gått med på att frånskriva sig turordningsreglerna i LAS. Att vi skulle ställa upp på att subventionera en sådan ordning ställer jag mig väldigt frågande till.

Anf. 85 PATRIK BJÖRCK (s):

Fru talman! Det är ingen som har begärt permitteringslön, så det känns lite konstigt att regeringen ger svar på en fråga som ingen har ställt.

Exakt så svarade en kollega till mig i riksdagen, den folkpartistiska ledamoten Eva Flyborg, i en tidningsartikel i Göteborgs-Posten häromdagen. Och lika lite som Eva Flyborg har ställt den frågan har jag ställt den. Jag ställde inte den frågan. Jag ställde den fråga som de av regeringen utsedda samordnarna ställde, om det är möjligt att regeringen tillsammans med arbetsgivarna, Arbetsförmedlingen och fackföreningarna kan komma fram till ett system där man delar på utbildnings- och lönekostnader för att kunna behålla kompetensen i företagen, så att svensk industri kan utvecklas och klara krisen och gå starkt ur den.

Det var bara den frågan jag ställde. Det var samma fråga som samordnarna ställde och ingen annan. Jag skulle vara glad om jag fick svar på den fråga jag ställer och inte på andra frågor.

Anf. 86 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Ja, det är möjligt att det är en semantisk fråga. Men nog är det så att om staten tar lönekostnader för privata företag är det ett permitteringslönesystem, oavsett vad Patrik Björck väljer att kalla det för, och det är vi alltså emot.

Däremot finns det möjligheter – det har jag påpekat flera gånger tidigare, bland annat i debatter med Patrik Björck – att söka stöd till exempel ur Europeiska socialfonden. Staten har tillskjutit hälften av medlen och Europeiska socialfonden den andra hälften, 12,6 miljarder över sju år. Det gör det möjligt att få kostnaderna täckta för utbildning i företag under till exempel en varselperiod och också perioden därefter. Vi hade frågan uppe alldeles nyss i en debatt här. Jag tog då upp exemplet Scania som just förbereder en sådan ansökan. Pengarna täcker inte lönekostnaderna, men de täcker utbildningskostnaderna. Pengarna finns redo att sökas, och de kan sökas nu. Det vet också våra regionala samordningsmän.

Satsningen på enskilda vägar

Anf. 87 KENNETH JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag ska ställa min fråga till infrastrukturministern.

Vi har under hösten fått levererat en budget från alliansregeringen för väg- och järnvägssatsningar. Vi fick en julklapp strax före jul, en infrastrukturproposition som innehåller mycket resurser. Det finns också inslag i den som rör inte minst landsbygden och mindre orter. Det jag tänker på är enskilda vägar.

Det som jag skulle vilja fråga infrastrukturministern är hur hon ser på statusen när det gäller enskilda vägar nu och i framtiden.

Anf. 88 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Tack för frågan! Satsningarna på de enskilda vägarna är oerhört avgörande för att vi ska ha en levande landsbygd. Det är därför som regeringen och jag har gjort stora, kraftiga höjningar på de enskilda vägarna.

Det är drygt en miljon människor som börjar sin resa eller transporter som börjar på just en enskild väg. Den här regeringen har, till skillnad mot den tidigare, socialdemokratiska regeringen, prioriterat nya satsningar på enskilda vägar för att höja brobarighet och också i rätt tid skapa förutsättningar för fortsatt utveckling på landsbygden.

Anf. 89 ANDRE VICE TALMANNEN:

Därmed hinner vi inte med fler frågor i dag, men vi hann med väldigt många.

Vi säger ett varmt tack till statsråden och även till frågeställarna.

9 § Bordläggning och beslut om motionsrätt

Anmälades och bordlades

Propositioner

2008/09:108 Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust

2008/09:113 Ökade möjligheter till skatteanstånd

Framställningar

2008/09:RRS13 Riksrevisionens styrelses framställning angående statens styrning av kvalitet i privat äldreomsorg

2008/09:RRS15 Riksrevisionens styrelses framställning angående statens insatser för ett hållbart fiske

Redogörelser

2008/09:RRS16 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående stöd till start av näringsverksamhet

2008/09:RRS17 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Kasernen Fastighetsaktiebolag

2008/09:RRS18 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Utanförskap och sysselsättningspolitik

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på dessa redogörelser.

Motion

med anledning av prop. 2008/09:94 Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

2008/09:MJ3 av Anders Ygeman m.fl. (s)

10 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 28 januari

2008/09:290 Arbetsförmedlingens upphandling av kompletterande aktörer

av *Berit Högman* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:291 En ny haveriutredning av M/S Estonias förlisning

av *Kjell Eldensjö* (kd)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2008/09:292 Utanförskapet

av *Patrik Björck* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:293 Utbildning framför arbetslöshet

av *Matilda Ernkrans* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:294 De fossila utsläppen

av *Anders Ygeman* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 februari.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 29 januari

2008/09:541 Den ekonomiska situationen i kommunerna

av *Britta Rådström* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2008/09:542 Polisen och vapenbruk vid omhändertagande

av *Ameer Sachet* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:543 Polisens underskott

av *Ameer Sachet* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:544 Folkrätten i Västsahara

av *Bodil Ceballos* (mp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:545 Förbränning av biomassa

av *Nina Larsson* (fp)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:546 Fred och säkerhet i Kongo

av *Cecilia Wigström* i Göteborg (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:547 BKN:s rapport om upprustning av miljonprogrammets flerbostadshus

av *Carina Moberg* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2008/09:548 Konsertbiljetter på andrahandsmarknaden

av *Eva Sonidsson* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

Prot. 2008/09:65
29 januari

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 februari.

12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 29 januari

2008/09:508 Krav på ursprungsmärkning

av *Egon Frid* (v)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2008/09:514 Åkermarkens bevarande

av *Finn Bengtsson* (m)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:520 Fukt med felaktig ursprungsmärkning

av *Eva Sonidsson* (s)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 februari.

13 § Kammaren åtskildes kl. 15.03.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanrådets början till ajourneringen
kl. 13.22 och
av andre vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

MADELEINE HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	1
3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
4 § Svar på interpellation 2008/09:257 om anslagen till RFSL:s brottsofferjour för HBT-personer.....	2
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	2
Anf. 2 MARIANNE BERG (v).....	3
Anf. 3 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	3
Anf. 4 MARIANNE BERG (v).....	4
Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	5
Anf. 6 MARIANNE BERG (v).....	5
Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	6
5 § Svar på interpellation 2008/09:258 om regeringens arbete mot dopning utanför idrotten	6
Anf. 8 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	6
Anf. 9 LARS LILJA (s).....	8
Anf. 10 CHRISTER ENGELHARDT (s)	9
Anf. 11 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	10
Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	11
Anf. 13 LARS LILJA (s).....	12
Anf. 14 CHRISTER ENGELHARDT (s)	13
Anf. 15 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	13
Anf. 16 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	14
Anf. 17 LARS LILJA (s).....	15
Anf. 18 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	16
6 § Svar på interpellationerna 2008/09:251, 254 och 256 om vapenhandel och militärt samarbete med Israel.....	16
Anf. 19 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	16
Anf. 20 PETER RÅDBERG (mp).....	18
Anf. 21 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	19
Anf. 22 PETER RÅDBERG (mp).....	20
Anf. 23 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	20
Anf. 24 PETER RÅDBERG (mp).....	21
Anf. 25 Statsrådet EWA BJÖRLING (m).....	21
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	22
Ajournering.....	22
Återupptagna förhandlingar	22
8 § Frågestund	23
Anf. 26 ANDRE VICE TALMANNEN	23
<i>Ungdomsarbetslösheten</i>	<i>23</i>
Anf. 27 BERIT HÖGMAN (s).....	23
Anf. 28 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	23
Anf. 29 BERIT HÖGMAN (s).....	23

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	24
<i>Avgifter för frivilliga skolresor i gymnasiet</i>	24
Anf. 31 ANDERS ÅKESSON (c).....	24
Anf. 32 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	24
Anf. 33 ANDERS ÅKESSON (c).....	25
Anf. 34 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	25
<i>Kilometerskatt för person- och lastbilar</i>	25
Anf. 35 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	25
Anf. 36 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	26
Anf. 37 KARIN SVENSSON SMITH (mp).....	26
Anf. 38 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	26
<i>Tillgång till arbetskraft vid konjunkturuppgång</i>	26
Anf. 39 TOMAS TOBÉ (m).....	26
Anf. 40 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	27
Anf. 41 TOMAS TOBÉ (m).....	27
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	27
<i>Villkoren för svenska mjölkproducenter</i>	28
Anf. 43 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s).....	28
Anf. 44 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	28
Anf. 45 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s).....	28
Anf. 46 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	28
<i>Elevinflytande</i>	29
Anf. 47 FREDRIK MALM (fp).....	29
Anf. 48 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	29
Anf. 49 FREDRIK MALM (fp).....	29
Anf. 50 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	30
<i>Hagmarkernas biologiska mångfald</i>	30
Anf. 51 TINA EHN (mp).....	30
Anf. 52 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	30
Anf. 53 TINA EHN (mp).....	31
Anf. 54 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	31
<i>Planeringsprocessen för infrastrukturinvesteringar</i>	31
Anf. 55 HANS STENBERG (s).....	31
Anf. 56 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	32
Anf. 57 HANS STENBERG (s).....	32
Anf. 58 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	32
<i>Ett försvarsavtal mellan Ryssland och Island</i>	32
Anf. 59 YVONNE ANDERSSON (kd).....	32
Anf. 60 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	33
Anf. 61 YVONNE ANDERSSON (kd).....	33
Anf. 62 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	33
<i>Penninghanteringen i glesbygden</i>	34
Anf. 63 RUNE WIKSTRÖM (m).....	34
Anf. 64 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	34
Anf. 65 RUNE WIKSTRÖM (m).....	34

Anf. 66 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	34
<i>Den försvarspolitiska propositionen</i>	35
Anf. 67 ANDERS KARLSSON (s)	35
Anf. 68 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	35
Anf. 69 ANDERS KARLSSON (s)	36
Anf. 70 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	36
<i>Åtgärder för arbetslösa ungdomar</i>	37
Anf. 71 EVA-LENA JANSSON (s).....	37
Anf. 72 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	37
Anf. 73 EVA-LENA JANSSON (s).....	37
Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	38
<i>Det livslånga lärandet</i>	38
Anf. 75 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	38
Anf. 76 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	38
Anf. 77 GÖRAN PERSSON i Simrishamn (s)	39
Anf. 78 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	39
<i>Friskolornas moms-kostnader</i>	40
Anf. 79 FREDRIK SCHULTE (m).....	40
Anf. 80 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	40
Anf. 81 FREDRIK SCHULTE (m).....	40
Anf. 82 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	40
<i>Resurser till kompetensbevarande utbildning för företagen</i>	41
Anf. 83 PATRIK BJÖRCK (s).....	41
Anf. 84 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	41
Anf. 85 PATRIK BJÖRCK (s).....	42
Anf. 86 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	42
<i>Satsningen på enskilda vägar</i>	42
Anf. 87 KENNETH JOHANSSON (c)	42
Anf. 88 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	43
Anf. 89 ANDRE VICE TALMANNEN	43
9 § Bordläggning och beslut om motionsrätt	43
10 § Anmälan om interpellationer	44
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	44
12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	45
13 § Kammaren åtskildes kl. 15.03.	45

